

Lietuvių savaitinis

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

PASKIRAS NUMERIS 10 PENU

Lithuanian Weekly
Lietuvių savaitraštis

Nr. 46 (171)

Londonas, 1950 m. lapkričio 17 d.

IV METAI

NUPLAUKE SHEFFIELDO KONGRESAS

Kominformo suplanuotas ir anglų komunistų rengtas Sheffielde, vadinamas taikos kongresas, įvyko. Jis buvo plačiai reklamuojamas ir laukiama net 2000 „delegatų“. Daugiausia jų žadėjo atvykti iš už geležinės uždangos esančių kraštų. Kongresas buvo skirtas lapkričio 13 d.

Kai pradžioje į „kongresą“ važiuoti „delegatai“, tai Britų valdžia ne visus sutiko įsileisti. Žymieji bolševizmo skleidėjai negavo leidimo į D. Britaniją įvažiuoti. Atrodė, kad Sheffielde turės „kongresuoti“ tik eiliniai „taikos mėgėjai“. Tačiau tokia galimybė Maskvai nepatiko ir ji, dieną prieš kongreso pradžią, patvarkė „kongresą“ perkelti iš Sheffieldo į Varšuvą.

Skirtą dieną Sheffielde susirinko komunistų skelbiamos taikos mėgėjai, bet tik pasiinformuoti, kagi jie turi daryti? Jų susirinko apie du šimtai. Kai susirinko, jiems paaiškinta, kad „kongresas“ perkeltas į Varšuvą, kur jis prasidės lapkr. 16 d. Susirinkę paprašyti nusiimti, nes ir jie į ten bus nugabenti Lenkijos laivu, kurio turi palaukti.

Apie šį kongresą britų spauda ne mažai rašė ir reiškė nepasitenkinimą, kad iš viso jis rengiamas D. Britanijoje. Kongreso tikslai buvo demaskuoti. Visiems buvo aišku, kad susirinkę bolševikai ir jų pakalikai paskleis gausybę frazių apie taiką tik tam, kad paskiau jomis galėtų naudotis bolševikinė propaganda ir jas bekarodama dengti tikruosius raudonojo komunizmo kėslus — dar daugiau laisvų kraštų pavergti.

NEPALO REVOLIUCIJA

Nepale, nepriklausomoje valstybėje, esančioje tarp Tibeto ir Indijos, kilo revoliucija. Jai pagrindą davė karaliaus pabėgimas. Nepalo karalius, nesutardamas su savo minist. pirmininku, kuris, pagal paprotį, negali būti atstatytas, pabėgo į Indijos atstovybę, o iš ten lėktuvu, su šeima ir sūnumi, į Indiją, kur naudojasi svečio teisėmis.

Karalius nesutarė su savo min. pirmininku dėl reformų. Šį kartą karalius reikalavo reformų, o premjeras norėjo ir toliau laikyti krašto feodalinę santvarką. Kuomet šis karaliaus nusistatymas plačiai paaiškėjo, jį parėmė pažangieji Nepalo žmonės. Netrukus kilo sąjūdis, kuriam vadovauti ėmėsi Indijoj gyvenę Nepalo politiniai emigrantai. Netruko susidaryti ginkluota milicija. Ji iš Indijos pasienio pradėjo žygi Nepalo sostinės link. Kasdien naujojo sąjūdžio šalininkų skaičius auga, o jų milicijos jėga didėja. Sukilėliai jau užėmė eilę miestų ir artėja prie sostinės. Iš Indijos ateinančios žinios sako, kad jei Nepalo sukilėliams ir toliau taps gerai seksis, kaip pirmomis jų žygio dienomis, taip po kokios savaitės jie pasieksią sostinę, nuversią nepakeičiamąjį premjerą ir pakviesią karalių grįžti. Ar taip ir bus, sunku pasakyti, nes galingasai premjeras nelaukia nieko neveikdamas, kol ateis kas jį nuverst. Jis, be kita ko, yra ir kariuomenės vadas, savo žinioj turi gerai ginkluotų ir kariškai išmankštintų 12.000 vyrų.

MANDŽURIJOJ KARINIS JUDEJIMAS

Spaudos žiniomis, Mandžūrija esanti karinės parengties būklėje. Į tokią būklę ją įstačiusi ne tik Kinijos komunistinė valdžia, bet ir Sov. Rusija.

Visoje Mandžūrijoje pastebimas didelis sujūdimas ir pasiruošimas karui. Pastebėtas didelių kariuomenės transportų judėjimas ir raudonarmiečių pagausėjimas.

Iš pietinės Mandžūrijos kai kurios įmonės iškraustomos. Valdinės įstaigos iš Mukdeno keliamos į Charbiną. Dalis Mukdeno gyventojų taip pat iš miesto keliami.

Visi Mandžūrijoj esą aerodromai yra rusų žinioje. Svarbiausi karinės aviacijos aerodromai yra Makdene ir Čangčunge, o keletas — Korėjos pasieny. Tuose aerodromuose pereito mėnesio gale buvo apie 300 lėktuvų, daugiausia naikintuvų.

TIBETAS ŠAUKIASI PAGALBOS

Tibetas JTO prašo gelbėti nuo Kinijos okupacijos. Skundą palaiko Indija ir kitos valstybės, dėl to jis bus netrukus svarstomas.

Kokia yra tikroji būklė Tibete, sunku susiorientuoti, nes apie tai mažai žinių, o esamosios nesutinka. Viena aišku, kad Kinijos kariuomenė dar toli nuo sostinės — Lhasos, mažiausia 200 kilom.

SAVAITĖS IVYKIAI

AR BUS KETURIŲ KONFERENCIJA

Sovietų Rusija lapkr. 3 d. vakarų valstybėms pasiūlė sušaukti konferenciją Vokietijos ginklavimo ir taikos su ja sudarymo klausimams svarstyti. Prie notos, kurioje tokius klausimus kėlė sovietai, pridėjo ir neseniai Pragoje įvykusios Sovietų satelitinių kraštų užsienio reikalų ministerių konferencijos nutarimus, kurie lietė Vokietijos reikalus.

Į šį Sovietų siūlymą oficialiai dar neatsakytą, bet, kaip aiškėja iš atsakingų asmenų pareiškimų, atsakymas bus neigiamas. Vadinas, vakarų valstybės nemato tikslo su Sovietais pradėti derybas Vokietijos klausimais, kol jie nepakeitė savo politikos jos atžvilgiu. Be to, Pragos konferencijos nutarimai nėra joks pagrindas tokioms deryboms pradėti. Jei Sovietai tikrai siekia Vokietijos demilitarizaciją, tai jie pirma patys turi įrodyti gerus norus praktiškai, pav. nuginkluodami vad. liudies policiją. Tuo tarpu rusai ne tik nemažina jos skaičiaus, bet dar didina. O kol taip yra, argi gali būti kalba apie Vokietijos nuginklavinimą. Atvirkščiai, susidariusi būklė verčia ją ir iš kitos pusės ginkluoti. Priešingai, Vokietijoje gali įvykti tai, kas įvyko Korėjoje, kur buvo panaši padėtis susidariusi. O kad taip neįvyktų, Vokietija bus ginkluojama ir iš vakarų pusės. Atrodo, kad prancūzų baimė dėl vokiečių dalinių panaudojimo vak. Europos gynybai laipsniškai mažėja.

KINIJA ATSIKAKĖ AIŠKINTIS

Saugumo Taryba, apsvačiusi JTO kariuomenės variausiojo vado gen. MacArthur'o pranešimą apie tai, kad Kinijos kariuomenė Korėjoje pradėjo kovoti su JTO kariuomene, pakvietė komunistinės Kinijos vyriausybę atsiųsti atstovą suteikti paaiškinimų. Tačiau Kinijos valdžia atsisakė suteikti kurių nors paaiškinimų tuo klausimu. Tuo tarpu ji pranešė, kad pasiųsianti delegaciją, suteikti paaiškinimų dėl „Amerikos agresijos prieš Formozą“ ir dėl „intervencijos į Korėją“.

Tokia Kinijos laikysena nerodo, kad jos intervencija į Korėjos karą gali būti taikiu būdu, per derybas, pašalinta. Dėl to galimas dalykas, kad didžiosios valstybės pasiūlys Saugumo Tarybai priimti nutarimą, įpareigojantį Kiniją atitraukti savo kariuomenę iš šiaurės Korėjos. Be abejonės, tokiame nutarime Sovietai panaudos vetą. Tuomet šis siūlymas gali atsidurti pilnatis susisinkime. Tačiau ir tuo atveju, jei pilnatis ji priimtų, vistiek jis esamosios būklės nepakeis, nes Kinijos laikysena rodo, kad ji nenori iš Korėjos savo kariuomenę atitraukti. Kadangi karą su kiniais apgalima nariboti vien kariavimu su jais šiaurinėje Korėjoje, dėl to iškyla klausimas suteikti MacArthur'ui leidimą bombarduoti prieš bazines ir jo telkinis Mandžūrijoje. Sekantis Saugumo Tarybos posėdis parodys kokią kelią ji pasirinks Kinijos intervencijos į Korėjos karą klausimui spręsti.

KORĖJOS KARAS

Šiaurės Korėjoje didesnių pėstininkų mūšių nebuvo. Tačiau JTO aviacijos veikla buvo labai didelė. Amerikiečių bombonešiai subombardavo visus tiltus per Jalu upę. Subombardavus tiltus, sumažėjo ir kinų kariuomenės sustiprinimų siuntimas.

Esamosios žiniomis, kinų kariuomenės Korėjoje yra apie 60.000 žmonių. Ji laiko apie pusę viso fronto.

Gen. Lauris Norstadt'as, naujai paskirtas Amerikos aviacijos Europoje vadas.

Lapkričio 14 d. JTO kariuomenė pasistūmėjo kiek pirmyn. Šiuo laiku ji nuo Mandžūrijos sienos buvo apie 50-60 kilom. atstu.

Karo veiksmus Korėjoje sunkina gilus sniegas ir atšalęs oras. Dabar ten yra keletas laipsnių šalčio. Korėjos karo nusitęsusi eiga pradeda erzinti Amerikos gyventojus. Dėl to vis dažniau ten pasigirsta balsų, reikalaujančių panaudoti veiksmingesnes priemones. Iš jų paminėtinas senatoriaus Russell'io pareiškimas dėl atominės bombos panaudojimo prieš kinas. Ir „New York Herald Tribune“ dienraštis svarsto klausimą: „Dėl ko Amerika nepanaudoja atominę bombą, tam reikalui galutinai užbaigti?“

Amerikos atsakingieji asmens su tokiomis nuotakomis turi skaitytis, lygiai ir su JTO sluoksnių nuotakomis. O ten vyrauja tokios nuotakos, kurios baiminasi įsivėlimo į karą su Kinija, lyg dabar su ja karo neturėtų.

(Žiūr. žemėlapi 6 psl.)

SUSIRINKO ATLANTO TARYBA

Londonė susirinko dvylikos Atlanto pakto valstybių įgaliotinių taryba. Ji svarsto vokiečių dalyvavimą vak. Europos gynyboje. Žinovai prileidžia, kad šį kartą prancūzai bus nuolaidesni ir nesilaikys griežtai tų reikalavimų, kuriuos taip atkakliai prieš mėnesį gynė. Būtent, jie nesipriešins, jei vak. Europos gynyboje dalyvaus ir didesni vokiečių kariuomenės daliniai, nereikalaujant jūrti Europos karo ministerijos. Tokia linke laikyseną pakeisti prancūzų privertė keletas priežasčių: 1) pablogėjusi tolim. Rytuose būklė neduoda užtektinai laiko vak. Europos gynybą suorganizuoti; 2) Amerikos rinkimai rodo, kad Amerika gali atsisakyti Labos ir Reino upių liniją ginti ir pasitenkinti D. Britanijos ir Ispanijos gynimu; 3) ryšium su tokia būsena, Amerika gali atšaukti pažadą pasiųsti į Vokietiją daugiau kariuomenės.

Tačiau iš kitos pusės prancūzai dėsią pastangas, kad jokia būdu nebūtų sudaryta sąlygos vokiečiams turėti generalinį štabą ir kad Schuman'o planas būtų įgyvendintas dar prieš susikuriant vokiečių kariuomenei.

AMERIKOS RINKIMŲ VAISIAI

Nors Amerikos rinkimus ir laimėjo Demokratų, t.y. prez. Truman'o partija, bet dėl labai mažos demokratų persvaros parlamente ir senate sekančieji dveji metai Truman'ui bus sunkūs valdyti. Susidaręs jėgų santykis parlamente ir senate sudarys sunkumus valdžios programą vykdyti tiek užsienio politikos, tiek vidaus gyvenimo srityse. Dėl to Respublikonų partijos įtaka, kaip žinovai spėja, būsianti labai stipri. Užsienio politikos srityje ji reikšis reikalavimu: 1) pastovesnio nusistatymo Sov. Rusijos ir komunizmo atžvilgiu; 2) didesnės kritikos vakarų sąjungininkams paramos teikimo planams; 3) Acheson'o pozicijos susilpninimo Tol. Rytų politikos klausimais.

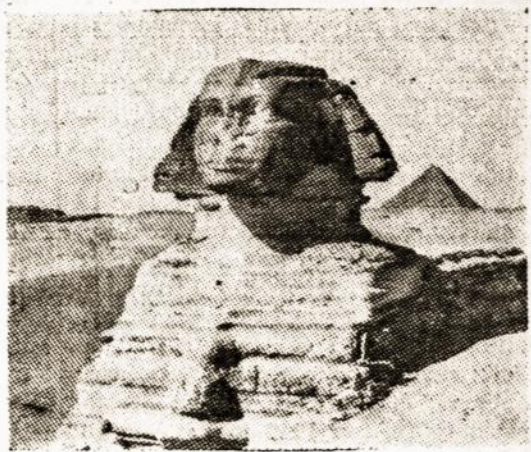
Dėl minėtos priežasties vidaus politikoj teksią atsisakyti Truman'o numatytų tokių reformų.

STANKEVIČIUS TVARKO KAUNO VYSKUPIJĄ

(Mūsų Berlyno korespondento)

Vietoj bolševikų nužudytų Lietuvos vyskupų, Kauno vyskupiją dabar tvarko bolševikų toleruojamas kunigas Juozas Stankevičius. Spalio mėn. jis buvo jų nuskridintas į Maskvą, kur spalio 16-18 d. vyko „antroji visasąjunginė taikos šalininkų konferencija“, kurioje spalio 17 d. jis iš rašto paskaitė šią kalbą: „Džiaugiuosi turėdamas galimumą iš šios tribūnos kalbėti visų tarybų Lietuvos katalikų vardu. Lietuvių tauta, drauge su kitomis Tarybų Sąjungos tautom, pareiškia savo ryžtingą protestą prieš karo kurstytojų agresyviuosius veiksmus. Tarybų Sąjungoje ir liaudies demokratijos šalyse yra sukurtos tokios gyvenimo formos, kurioms esant nei kalbos skirtumas, nei tikybės skirtumas netrukdo žmonėms bendrauti ir padėti vieni kitiems. Ir priešingai. Jungtinės Valstybės ir Anglijoje tautos žiauriausiai engiamos ir pavergiamos. Mes, Lietuvos katalikai, raginame viso pasaulio katalikus sutelkti savo jėgas kovoje už taiką, prieš naujo karo kurstytojus, už karinių veiksmų Korėjoje nutraukimą, už atominio ginklo uždraudimą“.

Be kunigo Stankevičiaus, konferencijoje dalyvaavo ir daugiau lietuvių atstovų. Lietuvos Mokslų Akademijos prezidentas komunistas Juozas Matulis ir rašytojas Antanas Venclova buvo net „išrinkti“ į Tarybinį Komitetą taikai ginti, į kurį įeina net 110 narių iš visos Sov. Sąjungos. M.

Milžiniškas sfinksas, žinomas Gizų sfinkso vardu, yra viena senojo pasaulio garsenybių. Ji yra netoli Gizų miesto ir jau keturiasdešimt amžių kaip žiūri per Nilą į rytus.

Sfinksas — mįslinga figūra, turinti liūto kūną ir žmogaus galvą. Senovės Egipto skulptoriai, žinovų teigimu, sfinksų galvas kopijuodavo pagal to meto faraono galvą. Gizų sfinksas, pagal tokį prileidimą, savo galva esąs panašus į keturioliktosios dinastijos Egipto faraoną Čepreną.

100.000 TONU MILTU JUGOSLAVIJAI

Jugoslavijai gresia bėda. Jo svarbiausia priežastis — nederlius, įvykęs dėl sauros, bet ne mažai dalimi bėdą padidinę ir vad. vidaus reformos. Jugoslavija, kaip komunistinė valstybė, norėjo visą gyvenimą suvaldinti. Visoks planavimas ir planų vykdymas neigiamai paveikė privatinę iniciatyvą ir padidino bėdą.

Šiuo laiku Jugoslavijos valdžia šaukiasi pagalbos. Amerika, be kita ko, jai pažadėjo duoti 100.000 tonų miltų, o D. Britanija suteikė 3 milijonų svarų paskolą maisto dalykams pirkti. Graikija sutiko duoti Salonikų uoste vietas iš Amerikos atgabentam maistui iškrauti ir parsigabenti.

AMERIKOS BAZES PRIE BISKAJOS

Amerika ir Prancūzija susitarė dėl perleidimo Amerikos kariuomenės reikalams dviejų prancūzų uostų, esančių Biskajos įlankos krante: Bordo ir Paliso. Ten bus iškraunami Amerikos kariuomenei aprūpinti dalykai, atgabenti laivais iš Amerikos. Iš minėtų uostų atgabentais dalykais pervežti, Amerikos kariuomenė naudosis geležinkelio linijomis, vedančiomis į Kyli, Vokietijoj. Šitomis linijomis bus gabenamas Amerikos kariuomenei Vokietijoje ir Austrijoje aprūpinimas. Transporto išlaidas pamokės Amerika, bet už transportų saugumą atsakys prancūzai. Apie 900 Amerikos kareivių jau atvyko iš Vokietijos į Palisą. Ten jie organizuos transportavimą ir sandėliavimą.

ITALIJOS JURU LAIVYNAS

Italija nori per ateinančius penkeris metus sustiprinti jūros laivyną iki leisto taikos sutartimi dydžio, vadinas, iki bendros 60.000 tonų laivų ir 25.000 žmonių įgulos. Dabar Italijos laivyną sudaro: 2 pasenę kovos laivai, 4 panašūs šarvuočiai, 9 prieštorpėdininkai, 20 korvečių ir 16 minų valytojų. Pastaruoju laiku Italijos laivų statyklose italų valdžia užsakė pastatyti 9 povandeninius karo laivus: 2 sunkiuosius prieštorpėdininkus, 3 torpėdininkų palydovus, 1 povandeninių laivų naikintuvą ir 3 greitlaivius.

BRITU PILIETYBES SUTEIKIMAS

D. Britanijos vidaus reik. min. Ede, atsakydamas parlamente į paklausimą dėl pilietybės teikimo kitašaliams pareiškė, kad ateity, asmens, norį įsigyti britų pilietybę, turės nurodyti liudininkais keturis D. Britanijos piliečius. Liudininkais galima nurodyti tik tokius asmenis, kurie gerai pažįsta pilietybės prašytoją. Net ir tuo atveju, jei liudininkai būtų ir labai gerai žinomi asmens, vien tik jų paliudijimais nebus remiamasi pilietybės suteikimo klausimą sprendžiant.

NOBELIO LITERATŪROS PREMIJOS

Nobelio literatūros premija už 1949 m. nesenai paskirta Amerikos rašytojui W. Faulkner'ui, o už 1950-ųjų: anglų filosofui B. Russell'ui. Jis yra 78 m. amžiaus ir plačiai žinomas savo raštais, — daugiausia filosofinio turinio. Plačiau žinomas jo kūrinys „Santvoka ir moralė“, „Valdžia ir individas“, „Bolševizmo teorija ir praktika“ ir kiti.

KAIP BOLŠEVIKINAMI LIETUVOS ŽMONĖS

Bolševikiniai imperialistai Kremluje sukūrė išsistą sistemą pavergtų kraštų valdymui ir greitesniam jų suliedinimui į sovietinį bloką. Pirmasis etapas pagal tą sistemą, yra pavergtų kraštų fizinis gyventojų naikinimas, kuris vykdomas visomis priemonėmis, areštais, masiniais šaudymais, milžiniškais trėmimais į Sibirą. Po to antras etapas. Tai po deportacijos likusios atrofuoos tautos dalies komunistinis perauklėjimas. Propagandinėmis priemonėmis siekiama palaužti, ar tikriau nužudyti tautos ar net individo dvasią. Tokio auklėjimo priemonių tarpe žymią vietą užima 1947 m. gegužės 1 d. Maskvoje įkurta „Politinių Žinių Skleidimo Draugija“. Jos tikslas — įtraukti į darbą visas intelektualines pajėgas, pajungti komunistinei diktatūrai mokslininkus ir mokslą, iš intelektualų padaryti paprastą komunizmo įrankį, kuris partijos būtų naudojamas masėms komunistinti.

Politinių ir Mokslinių žinių skleidimo draugija tuojuo savo skyrius įsisteigė visuose bolševikų valdomuose kraštuose. Lietuvoje jos skyriai pradėti steigti 1947 m. spalio 5 d. Ši draugija savo skyriais greitai aprėpė Lietuvą. Tuomet ji turėjo jau 16 skyrių su 1.036 tikrųjų narių ir 1.391 narių korespondentų. Draugijos narių prievoles: skaityti komunistų partijos parinktomis temomis viešas paskaitas. Tokių paskaitų 1947 m. paskaityta 41, o 1949 metais — jau 2.766.

Viešųjų paskaitų temos įvairavo pagal Kremliaus politiką. Buvo paskaitų priešikybiniomis temomis, prieš Amerikos „imperialistus“, tai vėl giriamą Sovietų Sąjungą ir skaičiuojamos jos „visos „gerovės“, kurias Lietuva ir kiti okupuotieji kraštai susilaukė. Toks darbas tikram mokslininkui yra ne kas kita, kaip sunki baudžiava. Jis yra verčiamas ne tik pasakoti tai, kuo netiki ir kas priešinga jo galvosenai, bet ir nuolatos būti atitraukiamas nuo tiesioginio mokslo darbo.

Lietuvoje į draugijos narius „savanoriais“ verbuojami profesoriai ir aukštųjų mokyklų dėstytojai. Draugijos pirmininku yra 1949 m. komunistu tapęs prof. Juozas Matulis. Jis yra ir Lietuvos Mokslų Akademijos prezidentas ir naujai įsteigto Taikos Šalininkų Komiteto pirmininkas. 1950 m. vasario mėn. draugijos susirinkime prof. Matulis pranešė draugijos veiklą ir pirmiausia paliaupsino Maskvos komunistų partiją su Stalinu priešakyje, pasidžiaugė, kad Lietuva įsijungė į tą naują, Kremliaus sugalvotą, propagandos darbą. Parygęs kai kurių draugijos narių veiklą, kaip pav. Šiaulių, kuriam vadovauja Šiaulių Pedagoginio Instituto direktorius Germanas ir Klaipėdos skyrių, Ričardo Mirono vadovaujamą, tačiau čia pat nurodė, kad draugija nevykdo komunistų partijos centro komiteto (CK) nurodymų ir jos nariai neskaity paskaitų apie Sovietų Sąjungą. Be to, draugija per mažai vedanti propagandą darbininkų ir valstiečių tarpe. Komunistų partijos CK Kremliaus įsakytas, suaktyvinti draugiją ta kryptimi. Pirmoje eilėje draugijai buvo įtraukta į rinkiminę kampaniją ir jos nariams uždėta pareiga skaityti rinkimines paskaitas.

Matulis papeikė kai kuriuos universiteto profesorius, kaip pvz. Balčikonį — Lietuvos Mokslų Akademijos Lietuvių Kalbos Instituto direktorių ir prof. K. Jablonskį, kad jie, būdami draugijos nariai, dar ne vienos viešos paskaitos neskaityt.

Už blogą tarptautinio skyriaus vedimą buvo papeiktas ir jo vedėjas Rotomskis — žurnalisto sąjungos pirmininkas, buvęs Tarybinės Lietuvos užsienio reikalų ministeris.

Šiame susirinkime dalyvavo oficialūs Lietuvos komunistų partijos centro komiteto atstovai, jos sekretoriai Vladas Niunka ir Preikštas.

Gegužės mėn. Vilniuje įvyko draugijos narių suvažiavimas. Dalyvavo 95 atstovai, turį sprendžiamąjį balsą ir 16 patariamąjį. Dalyvavo, žinoma, ir Maskvos draugijos atstovas Sedov, bei kaimyninių respublikų draugijų atstovai.

Draugijos pirm. prof. Matulis vėl turėjo pranešimą. Išvardijo kai kuriuos skyrius, kurie jo nuomone, gerai veikia. Jų tarpe paminėtas: Joniškių skyr. pirm. Samulėnas, Utenos skyr. pirm. Baronas, Šilutės skyr. pirm. Zinkus, Lazdijų skyr. pirm. Stabingis, Šiaulių skyrius, turįs 566 narių, Veiverių skyr. pirm. Kleiza ir t. t. Vilniuje veikia draugijos 9 lektoriumai, o Kaune net 26. Matulis vis dar nepatenkintas, kad per mažai skaitoma paskaitų apie Sovietų Sąjungą ir vėl įspėja universiteto prof. Balčikonį, prof. K. Jablonskį ir prof. Kazį Šalkauską, kad jie išsiskukinėja nuo paskaitų skaitymo. Po jo kalbės Kauno draugijos pirm. prof. Kupčinską (jis yra ir Kauno univers. rektorius) nusiskundė kai kuriais savo draugijos nariais, ypatingai skundėsi rusais, kurie viešų paskaitų skaityti siunčia lietuvius, o patys nuo skaitymo išsiskukinėja. Doc. Bielinskij ir Galickij dar nepaskaityt ne vienos paskaitos. „Raudonosios Aušros“ fabriko dir. Stankevič ir „Juliaus Janonio“ popieriaus fabriko Petrašiūnuose direktorius Kozlovskij savo fabrikuose darbininkams nesuorganizuoja partijos siūlomų paskaitų. Po Kupčinsko kalbėjo visa eilė atsotvų, kaip Mokslų Akad. Žemės ūkio Instituto dir. pavad. Žebanka, prof. Sklerius, draugijos pedagoginės sekcijos vedėjas Gučas ir kt.

Suvažiavime išrinkta nauja valdyba, į kurią įėjo: A. Abeciunaitė, A. Anuškin — „Soviet-

skaia Litva“ redaktorius, I. Aristin, M. Babianski, J. Banaitis — Švietimo ir Kultūros reikalų valdybos dir., B. Baranauskas — profesinės sąjungos valdybos pirmininkas, K. Barauskas, G. Baronas, F. Bieliauskas — Vilniaus m. komunistų partijos komiteto sekretorius, prof. K. Bieliukas — Lietuvos Mokslų Akademijos sekretorius, J. Bučas — Vilniaus univ. rektorius, doc. Juozas Bulovas, J. Čigas, K. Datvian, V. Germanas — Šiaulių pedagog. inst. direkt., V. Girdžius, J. Juozevičius, V. Kadiulis, A. Knyva — Švietimo ministeris, P. Kolcov — Žemės ūkio min. pavad., A. Kozlov, prof. J. Krikščionas, V. Kuzminskas, J. Kupčinskas — Kauno univ. rektorius, A. Lelytė, generolas Macejauskas, prof. Matulis, M. Mickis — Žemės ūkio akad. rektorius, Ričardas Mironas, M. Nedzinskaitė, V. Niuna, A. Novodvorskis, I. Podšivalov — Lietuvos komunistų partijos centro komiteto propagandos skyriaus vedėjas, K. Preikšas — LKP (b) CK sekretorius, A. Ragutis — Lietuvos komjaunimo sąjungos CK sekretorius, P. Samulėnas, — prof. Slavėnas, J. Šimkus — Rašytojų sąjungos pirmininkas, V. Taurinskas, generolas V. Vitkauskas, G. Zimanas — „Tiesos“ redaktorius, J. Žiugžda — Lietuvos Mokslų Akademijos vice-prezidentas, rašytojas A. Žukauskas.

Revizijos komisijon išrinkti: prof. Dzidas Budrys, univ. dėst. J. Dagys, A. Drobnyš — finansų ministeris, inž. Jonas Kumpis-Kumpievičius, doc. Kazys Lukša, K. Sidaravičius, J. Šalkauskas — Vilniaus Pedagog. Instituto direktorius.

Draugijos pirmininku liko prof. Matulis, pavad. prof. Slavėnas, prof. J. Bučas ir V. Kuzminskas. Sekretorius V. Taurinskas. Nariai: A. Knyva, J. Podšivalov, F. Bieliauskas ir Juozas Bulovas.

Po suvažiavimo draugija dar labiau suaktyvino savo veiklą, pritraukė daugiau narių, išplėtė paskaitų tinklą.

Išidėmetinos yra paskaitos, kurios skaitomos Vilniuje Partiniam Kabinete — Gedimino 29 d. Čia skaitė viešą paskaitą generolas Karvelis — Vilniaus universiteto karinio paruošimo katedros vedėjas, tema — Stalinas visų laikų didžiausias karvedys; skaitė ir K. Domaševičius — Vilniaus univ. teisių fakulteto dekanas antireliginėmis temomis, kaip istorijos mokslų kandidatas Juozas Jurginis, neskaitant daugybės rusų, tiems tikslams prie minėtosios draugijos priskirtų. Žodžiu — draugija yra labai veikli. Joje dalyvaudami komunisto mokosi ir prelegentai bedėstydami ir klausytojai beklausydami.

Ra-s

DBLS Bradfordo skyrius lapkričio 25 d. 17 val. St. Patrick's Parish Hall, Paradise St. of West Gate, Bradford

Rengia Kariuomenės šventės minėjimą

Tai diena bus įdomi ir plati programa. Po minėjimo — šokiai. Kviečiame visus tautiečius dalyvauti.

Valdyba

Nottinghamo liet. klubas „Romuva“ lapkri-

čio 18 d. 7 val. vak. Lilac St. patalpose

Ruošia šokius

Gros vietinė lietuviška muzika. Kviečiami visi. Pasiekiami 31 autobusu. Klubol vadyba

PRANCŪZIJOS LIETUVIAMS BESIORGANIZUOJANT

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizavimas tampa gyvas Prancūzijoje. Bet kiekviename krašte lietuviai yra skirtingai susitvarę, taigi ir susitelkimas į Bendruomenę sutiks skirtingų keblumų.

Daugumas lietuvių Prancūzijoje yra susispietę apie Šalpos Draugiją, kilusią iš Lietuvių Sąjungos, įsteigtos Paryžiuje jo išlaisvinimo metu, 1944 metų rugsėjo mėnesy. Kiek vėliau Strasbūre įsikūrė lietuvių sąjunga, kuri stengėsi veikti savistoviai. Šalpos Draugijos skyriai buvo įsteigti daugelyje Prancūzijos departamentų, kur tik atsirado kidesnės lietuvių kolonijos. Šie skyriai bendradarbiavo su centrine Šalpos Draugija Paryžiuje. Paryžiaus prefektūra leidžiant mieste veikti tik vienai lietuvių draugijai, lietuvių vienybė buvo išlaikyta prieš jų pačių norą. Tik pereitais metais dalis darbininkų buvo suburta Prancūzų Krikščionių Darbo Federacijos lietuvių sekcijoje.

Po karo Prancūzija, ypač Paryžius, buvo svarbiausias lietuvių židyns Europoje, sutraukęs didelį skaičių inteligentų. Dabar daugumas yra išvykę į Ameriką ar kitus kraštus. Lietuvių veikimas susilpnėjo. Bet kartu susilpnėjo įvairių srovių pasireiškimas.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės steigimas visad turėjo pritarimą Paryžiaus lietuvių tarpe. Bet ta steigimo stadija truko ilgai. Ne visose lietuvių kolonijose Bendruomenė lygiai karštai sutinkama. Kaip tas klausimas dabar atrodo Prancūzijoje?

Minėtoji lietuvių organizacijos vienybė, įvykdyta Paryžiaus prefektūros dėka, darė Bendruomenę lyg ir nereikalingą. Šalpos Draugija, jungdama daugumą lietuvių, galėjo turėti tą patį vaidmenį, kaip ir Bendruomenė.

Bendruomenės reikalingumas paaiškėjo per š. m. spalio 22 dieną sušauktą nepaprastą Draugijos susirinkimą, dalyvaujant skyrių atstovams.

Ypatingai susirinkimą nukrėtė dail. Kolbos, Calvados departamento skyriaus pirmininko, pateikti duomenys. Departamente gyvena 50 lietuvių, jų tarpe 24 vaikai. Iš tų vaikų 2 kalba lietuviškai, 2 kalba blogai ir 20 visiškai lietuviškai nemoka. Per daugelį metų lietuviams besiginčijant dėl Bendruomenės statuto paragrafų skaičiaus, Calvados departamente daugiau kaip 80% vaikų nautauto, nes lietuvių galima padaryti iš krikščionio demokrato ir valstiečio liaudininko, iš vaizbūno ir vienybės ardytojo, bet lietuviu niekad netaps lietuviškai nemokąs žmogus.

Gal kitose lietuvių kolonijose geresnė būklė? Kaip nurodė Seine Inferieure departamento atstovė, iš 10 Rouene esančių šeimų, tik 2 tėra grynai lietuviškos. Tiek šeimų grynumo, tiek kalbos mokėjimo atžvilgiu, padėtis Paryžiuje žinoma nuo seniai. Ji nėra geresnė nei Anglijoje, nei Amerikose. Kaip pažymėjo prelatas Krupavičius, iš 1 milijono Jungtinių Valstybių lietuvių, tėra išlikę 40 ar 50 tūkstančių.

Ką gali šiuo atveju padaryti Bendruomenė? Buvo visur lietuviškų draugijų. Jos nesutrukdė lietuviams nutausti. Bet silpnai tenutausta žydai, susiorganizavę ne apie draugiją, o apie sinagogą, simbolizuojančią žydiją, išsiskiriančią iš kitų savo tikroju tikėjimu. Taip pat pasirodo, kad naujieji lietuviai išeiviai, nežiūrint jų tauti-

nės sąmonės, nutausta greičiau, negu senieji. Senieji buvo susitelkę parapijose nekatalikiškuose kraštuose. Parapija simbolizavo katalikybę ir kartu lietuviybę.

Dabartiniai lietuviai būriasi ypatingai draugijose, sumažėjus parapijų vadmenį. Bet jokia draugija nesimbolizuoja lietuviybės. Ją sudarę visų pažįstami žmonės, turį savo silpnybės ir ne visiems priimtinius politinius įsitikinimus. Jokia draugija, jokia partija netarpininkauja tarp lietuvių ir tautos. Lietuvių sąžinė, jo tautinė sąmonė tegali paveikti tik Bendruomenę, kurią sudarę lietuviai, o ne draugijų ar partijų nariai.

Prancūzijos lietuviai nutarė minėtame spalio 22 dienos suvažiavime įsijungti į Bendruomenę praktiškai šį klausimą sutvarkant pagal alimumus.

Lietuvių galvojimas yra realus. Jau ir taip per daug laiko pražudyta berašant Bendruomenės įstatus, kurie vistik ne visiems atrodo tobuli. Neprotinga manyti, kad būtų galima sukurti tokius tobulus įstatus, kad atitiktų visų partijų draugijų, sambūrių, klubų, „saliūnų“ vadovybių norą visų valstybių, kuriose gyvena lietuviai, konstitucijų, įstatymų, dekretų, jų ministerių provincijų ar departamentų valdytojų reikalavimus. Prancūzijoje III-os Respublikos konstitucija išsilaikė ilgai dėl to, kad joje buvo paragrafas, draudžias daryti pakeitimus. Bet po šio karo partijos kovojo porą metų, kol sutarė dėl naujos konstitucijos. Vos ją priėmus tuoju pradėta siūlyti pakeitimų projektus. Dėl derybos vyksta ir dabar. Juo mažiau tėra vilties sudaryti teoretiskai tobulą Bendruomenę mums, neturintiems savo krašto, žmogui liekant žmogumi, o tremtiniui tremtiniu.

Būtų idealas, jei įsijungiant į Bendruomenę visos partijos ir visos draugijos pasinaikintų. Bet ir čia reikia skaitytis su žmonių prigimtimi. Savaus instinktas lygiai stiprus biuruose, organizacijose, kaip ir atskirame žmoguje. Lietuvoje prof. Kolupaila buvo radęs latvių progimnaziją su 5 mokinais. Ji vistik neblogoi veikė. Prancūzijoje neseniai spaudoje buvo juoktasi iš keisto įvykio: vieno valsciaus viršaitis buvo priverstas atsistatydinti, protestuodamas prieš mokyklos išlaikymą, kurioje jau dveji metai, kaip tesimokė vienas mokins, kainavęs per metus 400.000 frankų vyriausybei ir 20.000 frankų valsciui. Kitame departamente 5 metus išsilaikė ligoninė, su visu savo personalu, neturėdama nė vieno ligonio. Visos mūsų daugijos ar partijos, Bendruomenę suorganizavus, vistik skaitytis reikalingos ir nepakeičiamos.

Be to, Prancūzijoje, kaip ir daugelyje kitų valstybių, Bendruomenė turės sunkumų, variau- sybei varžant bet kurį tautinį judėjimą.

Visi tie klausimai praktiškai bus vienu ar kitu būdu išspręsti. Dažnai užteks pakeisti esančių sambūrių dvasią, paliekant jų vardą ir įstatus. Užtenka, kad tie sambūriai įeity į Bendruomenę.

Pereinamoje stadijoje Prancūzijoje, kaip ir kitur, persiorganizavimas galės būti palengvintas Bendruomenės pasų, pagal dabar iškeliamą mintį įvedimu. Pasus galės turėti visi lietuviai. Tik vieni jų priklausys Bendruomenėi tiesiog, jį remdami įklijuojamų ženklų pagalba, kiti per sambūrius, kuriuose jie jau dalyvauja.

L. Kvietinskis

PRIEŠ 10 V. ŽALVIS METU

LIETUVOS IŠDAVIKAI PARADUOJA KREMLIJE

Tarybų Socialistinių Respublikų S-gos Aukščiausios Tarybos posėdį (1940 m. rugpiūčio 2 d. Maskvoje) galima pavadinti nekomplikuotu Tarybų S-gos „gimdymu“. Iš Rumunijos atplėsta Besarabija ir Bukovinos šiaurinė dalis su 3 mil. 700 tūkst. gyventojų atiteko TSRS-gai. Moldavams „prašant“, Sovietų S-gai nieko kito nebeliko daryti — įkurti Sąjunginę Moldavijos Tarybų Soc. respubliką Nr. 13.

Tame pačiame posėdyje buvo priimtas įstatymas, kuriuo Š. Bukovina, Besarabijos Chotino, Akermano ir Izmailo apskritys įjungiamos į Ukrainos Tarybų Soc. respublikos sudėtį. Kremliaus vaidinimas praėjo iškilmingai: su ilgomis kalbomis, ašaromis, džiugiomis viltimis, šauksmais, ovacijomis, su atstovų atsistojimu ir prisėdimu; žodžiu, — viskas vyko lyg dideliame teatre premjeros pastatymo proga.

Rugpiūčio 2 d. posėdis buvo baigtas TSRS-gos L. Komisarų Tarybos pirmininko pavad. N.A. Bulganin'o žodžiu, pasakytu moldavams:

„Nuo šiol jūs įžengiate į naują savo plėtotės istoriją. Prisijungę prie sovietų santvarkos, dirbdami ne engėjams, o sau, jūs galėsite sąžiningu kūrybiniu darbu, broliškų Tarybų S-gos tautų pagalba, per trumpą laiką likviduoti sunkios praeities pėdsakus ir gyvensite po Stalino konstitucijos vėliava.“

Rugpiūčio 3 d. 18 val. Kremluje prasidėjo Lietuvos kryžiaivimas bolševikinėse kartuvėse. Bjaurios gėdos ceremonija transliuojama per radiją. Lietuva išgyvena liūdesį ir skausmą:

19 Maskvon nuvykusių graborių paprašo durtuvais paramstytos Stalino „saulės“.

Štai keletas vaizdų ir žodžių iš Lietuvos Respublikos laidojimo ceremonijų Kremluje.

Rugpiūčio 3 d. posėdžiui pirmininkauja Sąjungos Tarybos pirmininkas A.A. Andrejev'as.

Tarybų Lietuvos graborių pasirodymas salėje sutinkamas ilgai trunkančiais plojimais, ovacijomis, šauksmais „ura.“ Iš vietų pakyla Kremliaus vergai: rusai, ukrainiečiai, gudai, gruzinai, uzbekai, totoriai, kazachai, armėnai, tadzikai, kirkizai, mordvinai, udmurai, baškirai, jakutai, čečėnai ir kt.

Tribūnon iškviestas „prezidentas“ J. Paleckis kalba lietuviškai. Kalbos vertimą į rusų kalbą atlieka Kauno komunistėlis drg. Vicas. T. Lietuvos „delegacijai“ sėstis neleidžiama, bet išrikiuojama prie salės durų. S. Neris, M. Kutraitė, B. Abdulskaite ir kitos — tautinidis drabužiais.

J. Paleckis: „...man tenka didelė laimė pranešti Tarybų Soc. Respublikų S-gos Aukšč. Tarybai, kad Lietuvos darbo liaudies ilgų metų siekimai, sunki ir atkakli geriausiųjų jos sūnų kova pasibaigė triumfališku laimėjimu. Visiems kovotojams toje kovoje įkvėpimo teikė vienas vardas, tas vardas — darbo klasės simbolis ir vėliava, vardas viso pasaulio darbo žmonių vado ir vilties, vardas...“

„Su Stalino vardu Raud. armija atėjo į Lietuvą ginti Tarybų S-gos interesus... Su Stalino vardu Raud. armija suteikė galingą pagalbą tiems Lietuvos liaudies reikalavimams, kuriuos ji kėlė plutokratų — uzurpatorių režimui.“

Toliau Paleckis „apraudojo“ baises ir neapsakomus Lietuvos „vargus“, liaudies kančias, liaudies kovotojų žudymą, 1926 m. gruodžio perversmą, karininko Plechavičiaus atsiskaitymą su komunistais, Tarybų S-gos „dovanas“ Lietuvai, nevykdytas sutartis ir pagaliau, Paleckio žodžiais, — „Liaudies Seimas, turėdamas tokią,

negirdėtą, liaudies daugumos paramą ir tokį pasitikėjimą, pareikštą begalėje susirinkimų ir mitingų, Tautos Susirinkimo teisėmis padarė nutarimus, kurie visą Lietuvos tautos gyvenimą pakreipia į naują kelią, atitinkantį liaudies siekimus ir interesus.“

Po išjuokimo savęs, apsispaudymo, lietuvių tautos niekinimo, perskaitęs „istorinį“ L. Seimo nutarimą — deklaraciją dėl Lietuvos Tarybų Soc. Respublikos įėjimo į Tarybų S-gą, Paleckis kalbą baigė „maldele“:

„Mes, L. Seimo igaliojami delegatai, visų Lietuvos Tarybų Soc. Respublikos darbo žmonių vardu prašome priimti Lietuvą TSRS-gos sąstatan sąjunginės respublikos teisėmis. Visa Lietuva nekantriai laukia to, istorinio Aukšč. Tarybos sprendimo. Iš savo pusės mes pasižadame būti verti tos garbės, ir su visa energija įsijungti į didįjį socialistinės statybos darbą, eiti pety į petį su TSRS tautomis didžiosios tėvynės galybės ir gynimosi pajėgumo stiprinime.“

J. Paleckio „įžadas“ buvo palydėtas ovacijomis ir triukšmingu „tarybinių tautų“ riksmu. Gailėdamasis graborių kojų, pirmininkaujęs Andrejev'as leido delegacijai užimti vietas Aukšč. Tarybos atstovų tarpe. Tadzikai, kirkizai, mordvinai, čečėnai ir kt. pradėjo spaudyti naujųjų bičiulių rankas, ploti, džiaugtis tarybinių vergų skaičiaus padidėjimu.

Tribūnon išleidžiamas valstietis Pr. Petrauskas. Jo „šnekele“ į rusų kalbą verčia drg. A. Sniečkus.

Pagarbiai pasveikinę „tėvą ir mokytoją“, valstietis Petrauskas tvėrėsi šnekos apie kiaules, karves, mėsą, pašarą, malkas ir t.t. Drg. Petrauskas vaizdžiai papasakojo savojo kaimo bėdas, skurdą, vargą... Kaimo gyvenimas buvęs juodas, smaltas; su vagimis, antstoliais, kiaulių supirkimo agentais, girtuokliais ir t.t.

Valstietis Petrauskas „kalbą“ baigė šitokiais žodžiais:

„Bet mes žinome, kad dabar jau socialistinėje, tarybinėje mūsų tėvynėje prasidės naujos

SKOTIJOS LIETUVOJ

Išleisdami mane Lancashire lietuviai Skotijon pavišėti, tikino, kad ten rasiu Lietuvą.

Spalio 29 d. jau buvau Glasgove, St. Lucas lietuvių pamaldose, iš kurių išviliavę pasijutome Blaivybės Draugijos salėje. Tos draugijos, kuri turi apie 150 narių ir toj salėj, kurios viešpačiui jau 45 metus yra lietuvių chore dainuojas — J. Vaičiulis.

Salėje, priesaly, scenoj, ir visur žmonių prisikimšę: užė, kaip avily. Tai, daugiausia, L.K. Moterų Draugijos narės. Jų Skotijoj apie 300, susibūrusių penkiose skryjuose. Vyriausia — pirmininkė U. Juodišienė.

Šiandien, tačiau, salėj pirmavo jaunimas, „Aušros“ draugijos nariai, kurie šventė savo organizacijos metines. Prieš metus draugija įsikūrė, auga ir turi palinkimo augti. Ji turi du skyrius su 130 narių. Jai vadovauja A. Jovaras o sekretorium, (iš ūgio irgi it jovaras, per 2 m. aukščio) — Juodvalkis. Daugumas narių yra Glasgove, kuriems vadovauja J. Serafinaitė ir Bellshillio chore, kuriam vadovauja M. Varnaitytė — Mullen. Turima ir stipri tautinių šokių grupė, kuri spėjo gražiai pasirodyti Grupės vadovas. — P. Paškevičius.

„Aušros“ draugija yra puikus junginys naujai atvykusiems ir čia gimusiems jaunimui jungti. Kada taip darniai sugyvenama, kai bendrai verčiama vaga po vagos, tai su pasigėrėjimu tenka su jais kartu užtraukti: „Aušra naujos gadinės teka!“. „Aušra“ organizuojama tik ten, kur yra jaunimo. O kur tik vien naujai atvykę, ten — DBL Sąjunga.

Tarp vaišių, solo dainų, deklamacijų, choro dainų, tautinių šokių ir kitokių išdaigų buvo sveikinimų ir kalbų. Šv. Juozapo Darbininkų Sąjungos vardu, kurios dabar vos vardas tik belikęs (nes turi tik apie 20 narių), kurios tikslas leisti ir išlaikyti „Išvilių Draugą“, pasveikino toks pat, kaip ir „Išvilių Draugas“ senelis.

Kitą dieną buvau supažindintas ir su „Išvilio Draugo“ spauštuvė Bellshille. Senas, 36 metus baigias sukarti „Išvilių Draugas“, sena, primityvi, rankomis — raidė po raidės renkama ir jo spauštuvė. Raidės renka ir laikraštį spausdina Kazė Mikalauskaitė-Bokovenė. Administratorius — jos tėvas Mykolas. Šiuo metu spaudinama 550 egz. Iš jų 100 siunčiama už Skotijos — daugiausia Anglijon. Pasigailėjimo vertas laikraštis ir spauštuvė, bet ir šiandien jiedu savo reikšmės nunustoją. Tačiau praėity, kaip laikraštis, taip ir spauštuvė Skotijos ir visos Britanijos lietuviams turi didelį nuopelną. Be „I.D.“ ir kitų čia ėjusių laikraščių, be įvairių atsišaukimų, plakatų, ir t.t. spėjau pamatyti keletą išleistų Išvilio, V. G. ir kitų autorių knygų: Lietuvos Vargai, Svaigalų įtekmė žmogui, Lyra ir Satyra, Karės Aukos, Svieto Perėjimas, Sugriautas Lizdas ir dar kelios, kurių ir vardų nebeprisimenu. „Išvilių Draugas“ dar ir šiandien Skotijoj yra neatskiriama draugas.

Didžiausias Skotijos lietuvių sambūris — tai Šv. Kazimiero Draugija, turinti vien iš šeimos galvų apie 750 narių. Jos skyrių yra visoj Skotijoj, kur tik lietuvių esama. Šios draugijos vyriausia galva — J. Krikščiūnas.

Visų išvardintų draugijų, sąjungų, organizacijų ir kitokių sambūrių pirmininkai ir vadai sudaro Skotijos Lietuvių Tarybą.

Kun. J. Gutauskas, Skotijos lietuvių dvasios vadas, dabar didžiausios Europoje lietuvių parapijos klebonas (jo parapijėlė telpa 7 vyskupijos). Jau 16 metai, kaip rūpinasi Skotijos lietuvių dvasios reikalais, ir, beveik, tiek pat laiko, kaip redaguoja seniausią Europoje lietuvių laikraštį — „Išvilių Draugą“.

Šios Tarybos žinioje yra 1940 metais įkurtas Lietuvai Gelbėti Fondas. Tam tikslui jis jau išleido 500 sv. ir banke dar turi 800 sv. Pinigai yra surinkti iš aukų, vakarų, loterijų ir kitokių pramogų.

Tarybos žinioje ir globoje yra dvi vakarinės mokyklos, kurias dabar lanko apie 75 vaikai. Kasmet Taryba Skotijos šventovėn — Carfinan rengia lietuvišku papročiu, procesija, kurioje dalyvauja apie 2000 lietuvių. Kasmet Taryba organizuoja metinę ekskursiją į idomesnę vietovę. Ekskursijoj dalyvauja apie 400 lietuvių.

Visą šią Skotijos Lietuvių mašiną suka, yra Tarybos širdis, centras ir pirmininkas — kun. J. Gutauskas. Suka, nors jau lapkričio 1 d. atšventė 54 gimtadienį; suka, nors turi tiek ir tiek tiesioginio darbo kaip kunigas, kas sekmdieniais ir šokiadieniais vis su pamaldomis, su kitais religiniais patarnavimais net septyniose Skotijos vyskupijose, kur po pamaldų turi susirinkimus, kuriuose informuoja lietuvius, kur apžvalgoms, informacijoms ir kitokioms progoms apvalo apdulkėjusius lietuviškus veidus, suka jau šešiolikti metai; o vis jaunas, kartais atrodo jaunesnis net už buvusius mokinius.

Jau antri metai, kaip ten, visa širdimi įsijungęs darban, kun. J. Gutauskui talkininkauja kun. Dr. L. Gronis.

Visą vakarą „Aušros“ gaivinama, salė skendo lietuviškam nuosirdumui ir linksnumui. Čia negirdėjau „nei jūs, nei mes“, nei ką jūs seniai, nei ką jūs dypukai: čia buvo visų vienas protas, viena širdis. Panaši nutaikoa juntama ir aplankius šeimas.

Ss.

TYLĖKITE: KAŽ KAS KLAUSO

George Orwell'is puikiam ir baigiam ateities romane „1984“ pasakoja apie nepasitikinčio totalitarinio režimo visur matančias ir visur klausančias mechanines „akis“ ir „ausis“. Kūrėjo pranašystė anksčiau išsipildė. Techninės sąlygos įgalino padirbti „toli matančias akis“, kurios, net be stebimojo žinios, gali išskverbti į kiekvieną kambarį, o mikroskopiniai mažos „radio ausys“, jau dabar yra, nors mes laiką dar žymime tik 1950 data. Dar daugiau. Jau dabar yra Jungtinėse Amerikos Valstybėse nauja stebėtoja „watcher“ profesija, kuris sėdi prie televizijos ekrano ir stebi toli nuo jo esančią fabriko salę arba prekybos namų patalpas.

Laimė, kad šias priemones turi ne tironiška valstybė, priešingai, galima būtų kalbėti apie bet kokio privataus gyvenimo galą.

Jau dabar elektros pramonės dirbtinų regėjimo ir klausymo organų plėtra iškelia amerikiečių teisenai visiškai naujas, senais įstatymais neišsprendžiamas problemas. Šiuo metu Vašingtone, parlamento speciali komisija susirūpinusi svarsto „wire tapping“ (išsijungimo) telefono laidus slapta pasiklausyti pasikalbėjimo) epidemiją. Vyriausybės pareigūnai ir parlamento nariai nusiskundžia, kad politiniai priešai nuklauso jų telefoninius pasikalbėjimus. Prekybininkai praneša, kad konkurentai, naudodami įvairių rūšių „mikrofono špionąžą“, nori patirti gamybos paslaptis ir prekybos planus.

„Tylėkite“. Daugiau kaip prieš metus J. P. Finch'as, įžymios radijo firmos direktorius, tokį įspėjimą paskelbė: „Tylėkite — konkurentai klauso!“. Taip pavadino žurnalas „Business Week“ Finch'o paskaitą apie tai, kaip jis, buvęs antrojo pasaulinio karo metu žvalgybos narys, tobulino naujus nuklausymo aparatus. Šis specialistas pareiškė, kad išsijungimas į telefono laidus, kurį kalbėtojas gali pastebėti iš lengvo subraškėjimo arba garso stiprumo susilpnėjimo, šiandien yra taip toli pralenktas, kaip senasis Fordo modelis — T. „Jau už 4 dolerius 85 centus mes padirbame aparatą, kuris pagauna telefono pasikalbėjimus net už kaimyninio kambario sienos ir per telefono kabelio izoliacijos dangą. Pavyzdžiui, karo metu, mes įmontuodavome, progai pasitaikius, belaisvių patalpose mažyčius mikrofonus, kurie paprasta akimi įpastebimi. Tegu specialistas patikrina, ar jūsų įstaigos pasikalbėjimai tikrai tik jūsų ir to, su kuriuo kalbatės, girdimi“.

Nepavojingas ir pavojingas šnipinėjimas. Amerikiečių teismai iš principo nepripažįsta kaltinimo medžiagos, gautos per telefono pasikalbėjimų nuklausymą arba per slapta įrengtus mikrofonus, bet policija, tokio nuklausymo dėka, dažnai yra nukreipiamą į pėdsakus, kurie padeda susekti įstatymams nusižengusius asmenis. Prieš tai nieko negalima būtų pasakyti, bet yra pavojus, kad buvę nuklausymo brigados policininkai, geresniais atlyginimais gali būti privatinų detektyvų privilegijoti. Riba tarp privatinio ir oficialaus šnipinėjimo greit peržengiama, o panašiu būdu patirtos paslaptys, dažnai, privatinų asmenų yra prievartavimo tikslams panaudojamos.

Amerikiečių Aukščiausiojo Teismo teisėjas O. W. Holmes'as dėl slapto nuklausymo pikt-

naudojimo pareiškė: „Aš tikiu, kad bus mažesnis blogis, jei keletas nusikaltėlių paspruks nuo teisingumo, negu vyriausybės talkininkaus šiam nuklausymui“.

Naujorko teisėjas F. Oliver'is rašė: „Naujorko gyventojų namai yra viešas sąslavų kibiras, kuriame knisasi nuklausymo policijos dalinys“.

Nežiūrint tokių pareiškimų, kaip privatiniai, taip ir oficialūs asmenys „tebeklauso“. Firmos, teisingamosios tuo, kad „nori patirti publikos skonį“, paslepia mikrofonus po pardavimo stalais. Klientų pastabos sąžiningai fiksuojamos kaspine ir vėliau patiekiamos gamintojui, kaip „tikra publikos nuomonė“. Viena populiariausių radijo programų yra „Candid Mike“. Jai programą sudaręs reporteris, kalbina vieną jauną mergaitę, sėdinčią parke. Vėliau tas pasikalbėjimas jaudina milijonus klausytojų.

Panaši programa ir „Candid Camera“, kuri tokią išdaigą perduoda į televiziją. Nuo tokių savaime nepavojingų žaidimų, iki tarnautojų nepasitikinčio šefo, slapto prietaisų klausančio tarnautojų kalbų, vienas žingsnis. Amerikiečių darbininkų samdomo organizacijos vis dažniau nusiskundžia tokios rūšies „šnipinėjimu“.

Televizijos akis stebi fabriką. Tuo metu, kai slapto nuklausymo piktnaudojimas nemažai išsiplatinęs, laimei to negalima pasakyti apie slaptą žiūrėjimą per televizijos įrengimus. Pasutiniame Amerikos radijos inžinierių susirinkime buvo parodyta 14 colių ilgio ir 3 colių storio „televizijos akis“. Šis prietaisas, vadinamas „Orthicon“, jau naudojamas kai kurių Naujorko prekybos namų krautvių vagims stebėti.

Neseniai įvykusioj pramonės parodoje buvo demonstruojama kaip veikia „televizijos akys“. Buvo parodytas katilo sprogstamosioms medžiagoms dirbti vidus, 20 km. atstu nuo parodos salės. Panašų įrengimą teko matyti Kalifornijos universiteto atominėje laboratorijoje Berkeley mieste. Ten „televizijos akis“ stebėjo radioaktyviosios krosnies vidų, nuo išorinio pasaulio atskirtą storumis sienomis. „Utiliscope“ — šios rūšies įrengimai, įgalina mokslininkus ir inžinierius stebėti veiksmus, kurie saugumo sumetimais, neturi būti, kam nereikia, pastebimi. Tokie, „toli esą stebėtojai“ yra įrengti didelės pramonės įmonės saugoti, tvarkyti judėjimą ilguose tuneliuose ir t.t.

Bendralaikio portretas. Amerikiečiai tiki, kad „stebėjimas iš toli ir nuklausymas“ per mikrofoną ir televizijos akį, dar yra tik užuomazgoje. Tačiau bandymai parodė, kad tokiais įrengimais galima sekti naftatiekio vamzdžių, telegrafo linijas taip pat artėjančias sukuriu audras. Jau dabar daugelio amerikiečių namuose, virš kūdikio lovos, kabo mikrofonas, kuris perduoda kitam kambari esančiai motinai kiekvieną kūdikio šauksmą arba netaisyklingą kvėpavimą.

Jau dabar yra naudojami mikrofonai, nuklausą kiekvieną įtartiną traškėjimą žemės plutoje, tam tikri įrengimai, perduoda povandeniniams laivams mažiausią garsą iš didelio atstumo. Žmogus tikrai tapo būtybė, turinti nepaprastai ilgas ausis ir labai toli matančias akis.

R. J.

šviesios dienos. Kitų tarybinių sąjunginių respublikų pavyzdys pamokys mus, kaip turime gyventi.

„Mes žinome, kad geresnis mūsų gyvenimas prasidės tą dieną, kai mūsų respublika atsistos greta broliškųjų Gudijos, Ukrainos, Gruzijos ir kitų sąjunginių respublikų...“

„Jūs, draugai atstovai, šiandieniniu istoriniu savo sprendimu padėkite mums, ilgiau neati-dėliojant, tuojau pat pradėti šį naują gyvenimą. Aš tikiu, kad jūs mums padėsite“.

Sužė kremlinis avilys, delnais paskaldė ir „tarybinis valstietis“ tūptelėjo šalia atstovo — kirkizo.

Po drg. Petrausko „mėžinio“, išversto Kremliaus tribūnoje, posėdininkams buvo leista „prasivėdinti“. Pertraukai pasibaigus, tribūnon įkopė delegacijos narė Salomėja Neris. Poetė kalbėjo gimtąja kalba. Vertimą į rusų kalbą perskaitė drg. Zenkevičius.

Salomėja Neris: „Vadui, mokytojui, draugui, lietuvių tautos išlaisvintojui — didž. Stalinui aš skiriu savo ciliuotą žodį — poemos apie Staliną. Joje reiškiamos mintys ir jausmai lietuvių tautos, dėkingos už savo laimę ir išlaisvinimą.“

(S. Neris perskaitė 12 „poemos“ posmų. Dėl vietos stokos pacituosiu 1, 2, ir 12 posmus).

„Skambėk daina mano, jautriai, širdingai, Tu Stalinui — Jam sukurta. Už laisvę dėkinga — už saulę dėkinga Atgimusi mano tauta.

Saulė ta Lenino — Stalino
Visai žmonijai šviesi.
Budeliai buvo apkalinę
Saulę juodžiausiam rūsy.

„Ir sklinda apie jį pfačiai
Legendos po pasaulį:
Galingi Stalino pečiai
Laužia vartus į saulę“.

„Poema“, kaip pasakojo grįžęs P. Cvirka, jaudinusi visą Kremliaus forumą... Posėdžiui pasibaigus, senas kaukazietis griebęs autorės rankos bučiuoti ir taip žemai nusilenkęs, kad Salomėja net sveikintojo barzdos galus užmy-nusi... Gruziniai ir armėnai paprašė „poemos“ vertimo į jų kalbas... Rašytojas J. Baltušis pasakojo, kad už Stalino garbei parašytą poemą, Lietuvos Komunistų partija autorei sumokėjusi 25.000 litų.

Po Salomėjos „poemos“ prasidėjo šlykšti proza. Pirmininkaujas A. A. Andrejev'as forumui „perstato“ delegacijos narį Matą Mickį ir vertėją Petrą Cvirką.

Mickis: „Draugai, Aukšč. Tarybos atstovai. Lietuvos liaudis, geriausiųjų savo sūnų — L. Seimo atstovų lūpomis pareiškė savo nepajudinamą valią — jungtis prie Tarybų Soc. Respublikų S-gos. Lietuvos liaudis, reikšdama giliausius ir nuosirdžiausius savo norus bei troškimus, su didžiausiu džiaugsmu ir nesulaikomu ryžtingumu nusprendė visiems amžiams savo likimą surišti su darnia TSRS-gos tautų šeima. Šis Lietuvos liaudies plačiųjų masių nuosirdus pasakymas ir jos troškimas, drįstu manyti, bus draugų Aukšč. Tarybos atstovų tikrai supras-tas, įvertintas ir jūsų širdyse ras atitinkamą prijaunimą“.

Toliau Mickis ilgai aiškino valstiečių skriaudas, dvarininkų pralobimą, varžytinių techniką Lietuvoje, žemės reformą; smulkiai papasakojo Lietuvos valstiečių ūkių sudėtį, bežemių ir mažžemių nuskurdimą, ir tuoj pat patiekė „planningo socialistinio ūkio“ planus: šviesias perspektyvas, riebių ir sotų valstiečio gyvenimą, laimę ir meilę savai žemei...

Drg. Mickis kalbą baigė žinomos „litanijos“ posmu:

„Draugai, Aukšč. Tarybos nariai. Mes tikime, kad jūs įvertinsite Lietuvos liaudies troškimus į didžiąją Tarybų S-gos tautų šeimą.

Lietuvos liaudis nori, kad jos žemė būtų apšviesta Stalino konstitucijos“.

Kremliuje suruoštą vaidinimą „vainikavo“ kriminalistą Pranasą Zibertą.

Ilgai ir „graudžiai“ Zibertas pasakojo apie kalėjime praleistus metus, baisius išgyvenimus, disciplinarinį režimą, karcerius, mušimus ir t.t.

„Kalėjime, Ziberto prisipažinimu, nors ir retai, vis dėlto, turėdavome kartais ir šviesių valandėlių. Tai buvo tos valandėlės, kada mes didžiausioje slaptose nuo sargų skaitydavom draudžiamas tarybines knygas ir laikraščius...“

Daug vietos užimtų cituojant Ziberto melą, kuris buvo skirtas kalmukams kirgizams graudenti Kremliuje. Viena galiu pasakyti, kad tikrieji Ziberto kalbos autoriai buvo P. Cvirka ir S. Neris. Kalba buvo „suriesta“ traukinyje, delegacijai vykstant į Maskvą...

Drg. Zibertas pasaką baigė šiais žodžiais: „Draugai atstovai, mes atvykome čia ne tik to kad papasakotume jums apie savo praėjusias kančias. Mes atvykome pas jus ir mokytis, kaip reikia kurti šviesiąją mūsų socialistinės tėvynės ateitį...“

„Todėl, draugai atstovai, visų Lietuvos darbo žmonių vardu, vardu pasiuntusiųjų mane į šią garbingą tribūną, prašau jus ir Tarybų vyriausybę broliškai priimti Lietuvos Tarybų Soc. Respubliką į garbingąją savo šeimą. Prašau ir tikiuosi, kad šis mano prašymas, kad šis mano tautos prašymas jūsų bus pagerbtas ir paten-kintas“.

Išdavikų paradas baigėsi. Visus juos palydėjo audringi plojimai, ovacijos, šūkiai. Tribūnoje pasirodė Gudijos Tarybų Soc. Respublikos Baranovičių apygardos atstovas P.K. Ponomarenko.

(Bus daugiau)

AR TAMSTOS PRENUMERATOS LAIKAS
KARTAIS NEPASIBAIGĖ?

LENTYNA

JONAS GAILIUS

3

Kai Viktoras palieka Stasę vieną, ši iš karto atgyja.

Pirmiausia sulygina Viktoro sugarankščiuotą staltiesę, paskum pastumia kėdę į seną vietą.

Pataisiusi gėlių puokštę, bėga prie veidrodžio, bet staiga pastebi ant žemės savo pačios nusviestą žiedą. Jau lenkiasi jį pakelti, bet, tartum kažin ką atsiminusi, išskuba į koridorių ir grįžta su šepčiu rankoje. Atsargiai, kad nesukeltų dulkių, iššluoja pastelę, o paskum ir visą kambarį.

Tartum džiaugdamasi, kad jau iššlavė paskutinius Viktoro pėdsakus, linksmai nusišypsuoja ir prieina prie veidrodžio.

Jos skruostai paraudę. Tamsūs plaukai gražiomis garbanomis sugulę ant pečių. Išlenktos lūpos žydi raudonu karminu.

Niūniuodama linksmą dainelę, pasitaiso plaukus, baltais pirštais paglosto antakių, blakstienas, prie sukutės išskarpos pataiso persikreipusį drugelį.

Brūkštelėjusi rankomis per sukutę, dešinės du pirštus pridėda prie lūpų, garsiai pakšteli ir pasiunčia bučinį kažin kur į erdves.

Stasė, rodos, kažin ko laukia, nors pati nežino, ko. Jai jau ne kartą taip pasitaiko: kai tikrai žino, kad Viktoras kurį dieną pas ją neuž-cis, ji pradeda laukti kažin ko kito. Tas laukimas kurį laiką svaigina kaip vynas ir kaitina vaizduotę, kuri pradeda gaminti fantastiškiausius vaizdus.

Viktorą pažįsta, palyginti, seniai. Jis visą laiką toks pats: užsidares su knygomis, lėtas ir ramus. Pradžioje jis mergaitei patiko. Mėgo su juo pasikalbėti arba kartą savaitėje išeiti į užmiestį. Vėliau po tokių kalbų ir pasivaikščiojimų namo grįždavo ne tik nelinksma, be-

KAIP GYVENA ANGLIJOS LIETUVIAI

MIKAS
PAVAŽA

LIETUVIAI

DIRBA IR MOKOSI

Taip daro p. J. Mašanauskas, jaunas vyras, 24 m. amžiaus. Vedęs jau Anglijoje ir sudaręs ietuviską šeimą; augina dukrele. Jis yra baigęs Kauno gimnaziją, bet studijuoti nespėjo. Iš Vokietijos atvažiavo į Angliją 1947 m. liepos mėn. Į Coventrį pateko tu pačių metų spalio mėn. Pradėjo dirbti Courtauld'o fabrike ir vietos nekeitė. Dirba verpimo skyriuje.

Coventrio lietuviai, daugiausia, dirba šiuose dirbtinio šilko fabrikuose, kurie yra žinomi Courtauld'o vardu. Tai milžiniška bendrovė, kurią įkūrė prancūzas Courtauld, politinis emigrantas, atkeliavęs į šį kraštą prieš 300 metų. Ji turi tik Anglijoje per 30 fabrikų. Be to turi fabrikus ir kitas įmones visose pasaulio dalyse. Coventry yra jų centras ir 3 didžiuliai fabrikai. Čia yra ir centrinis skyrius, kuris vadinasi Main Work, kuriame ir p. Mašanauskas dirba. Darbininkų yra tik apie 3.000! Lietuvių šiuose trijuose fabrikuose dirba per 80.

Verpimo skyrius dirba pakaitomis apie 300 žmonių pakaitoje, kiaušų parą. Dirba išimtinai vyrai. Dirbama šeštadieniais ir sekmadieniais. Šie fabrikai sustoja tik 3 kartus per metus: Kalėdoms, Velykoms ir rudenio trumpoms atostogoms. Pakaitų darbininkai dirba 6 dienas ir turi po to 2 dienas atostogų. Darbo laikas keičiamas kiekvieną savaitę. Rytmetinė pakaita prasideda nuo 6 val. ryto ir trunka ligi 2 val. p.p.; popietinė — nuo 2 val. ir tęsiasi ligi 10 val. vak. Naktinė — nuo 10 val. vak. iki 6 val. ryto. Ir taip būna ištisus metus.

Darbininkų labiausia mėgstama yra popietinė pakaita, ir labiausia nemėgstama, žinoma, naktinė. Jie sako, kad ją reikia braukti iš gyvenimo, nes žmogus tik dirbi ir miegi ir vistiek apsimblyšęs ir piktas vaikščioji. Ypač kenčia tas savaitės jų šeimos, kurios priverstos vaikščioti pirštų galais.

P. Mašanauskas buvo toks malonus, kad jūsi korespondentui nepašlykštėjo žinių nei apie fabriką, nei apie savo darbą. Taigi ir pasiklausykim šio jauno, bet rimto vyro.

„Verpimo skyriuje, arba kaip mes jau įpratę sakyti spininge, darbas yra nesunkus. Reikia prižiūrėti mašinas, išimti pilnas špules ir permesti siūlą ant naujų. Špulės skirtingos kaip paprastai, nes siūlas vyniojasi ne ant išorinės pusės, bet špulės dėžėje viduje. Vienam žmogui tenka 125 špulės, kurias per pakaitą reikia 3 kartus nuimti ir vėl uždėti. Taigi, iš viso yra 375 nuėmimai ir tiek pat įdėjimų. Imame iš kart 25 špules. Tai atliekama per 7-8 minutes. Visas verpimo fokusas tas, kad reikia permesti siūlą nuo pilnos špulės ant tuščios. Iš 8 pakaitos valandų darbu tenka 5 valandos, o 3 tik mašinų priežiūrai.

„Šios specialybės reikia mokytis 4-6 savaites. Bet pasitaiko ir tokių, kurie iš viso nesugeba šio darbo persimti.

„Verpimas nėra sudėtingas. Viską atlieka mašinos. Siūlas darosi iš tam tikros košės, kuri ateina prie verpimo mašinų vamzdžiais. Ji, perėjusi per „jet“ plokštelės smulkias skylutes, patenka į specialų cheminį skystį. Čia ji kietėja ir staigiai virsta siūlu“.

„Kokios šio darbo juodosios pusės?“

„Kaip kiekvienas darbas fabrike turi savo juodąsias puses, jų turi ir šis, palyginamai, lengvas darbas. Pirmiausia tai kvapas. Dabar pripratau ir mums atrodo jis visai pakenciamas. Bet pradžioje buvo labai nemalonūs, tiesiog, šlykštūs. Nepanašus į anksčiau sutiktus kvapus. Prisigeria jo ir drabužiai, o kai pareini namo, tai namiškiai sūka nosį.

„Masė, iš kurios darosi siūlas, yra savotiška. Iš esmės ji yra medis, bet visokių rūgščių yra tiek perimtas, kad netekęs visų medžio savybių, pirmąją tik chemikalai. Jei šios masės lašai patenka ant grynos odos, (o nepatekti negali) ir jei tuojau nepastebėsi ir nenuplausi vandeniu, tai po 10-15 minučių jau darosi žaizda. Dabar mokam ir daugiau saugotis ir greičiau pastebim. Bet pradžioje daugelis mūsų, kaip visą laiką vaikščiojo plasteriu aplipdytomis rankomis. Jei masės lašas užlaša ant drabužių, tai iš karto jų nepraėda, bet po mėnesio, kito, žiūrėk, nei iš šio, nei iš to ir iškrito gabalas. Kenkia net batų odai“.

„Kaip atlyginimas? Didesnis kaip kituose skyriuose?“

„Už valandą gauname 2/6. Moka ir vadinamus bonus už darbo t.y. špulių kokybę; maždaug 10 penų tenka valandai. Taigi savaitė susidaro 8 svarai. Atsakaiš visokius mokesčius, gaunu į rankas 7.60 sv. — 7.80 sv.“

„Ar darbas sveikatai nekenkia?“

„Kol kas nieko nejaučiu. Anglai sako, kad kenkia virškinimui. Bet tai pasireiškia po 15-20 metų darbo. Iki tiek turime gražaus laiko“.

„Minėjote žaizdas, sužeidimus, kaip jų gydymas?“

„Tuo atžvilgiu bėdos neturime. Tamsta žinai, kad Anglijoje yra nemokamas gydymas. Bet ir prieš tai mūsų fabrike veikė ambulatorija. Fabrikas buvo suinteresuotas, kad juo mažiau reiktų mokėti už sužeidimus ir pan. Jam apsi-mokėjo įrengti ambulatoriją, laikyti 6-7 seserų ir nusių personalą, ten gydyti ir suteikti pirmąją pagalbą net ir mažiausio sužeidimo atveju. Iš karto buvo nedraus eiti su mažomis žaizdomis. Bet apsiptom ir dabar, įstrigus pašinui, drąsiai tiesiam ranką seseriai. Ir nieko. „Kaip santykiai su darbininkais anglais, su viršininkais, ar daro skirtumus?“

„Santykiai su anglais normalūs — geri. Su viršininkais taip pat. Aplinka neblogo. Jokių skirtumų mes nematome ir nejaučiame. Lai-komi kaip lygūs“.

„Kiek išleidžiame pragyvenimui?“

„Už butą, dviejų kambarių ir bendrą virtuvę, vonią, m ku 25 šilingus. Turiu savo baldus. Valgiui išsina 2.15.0 sv. Už elektrą ir dujas 7 šilingas. Smulkmenoms dar keli šilingai. Taigi, būtiniausiems reikalams išsina savaitė 5.0.0 svarai. Savo reikalams imu savaitė 1.0.0 svarą. Iš jų išleidžiū: cigaretėms — 6 šil., kinui vieną kartą savaitėje su žmona — 3/6. Kitas išsina įvairiai spaudai. Skaitau kasdien „Daily Express“ ir „Coventry Ev. Telegraph“ ir savaitinius „Everybody“ ir „John Bull“. Prenumeruoju „Britanijos Lietuvį“ ir „Tremtį“. Stengiuosi įsigyti visas išsinačias tremtį lietuviškas knygas. Taigi, šitiems reikalams ir organizaciniams išsina dar 10/-“.

„Ar Tamstos žmona dirba?“

„Pirmiau ir ji dirbo fabrike. Bet padidėjus šeimai, teko likti namie ir auginti dukrą. Dabar vėl mėgina dirbti. Gavo darbo vienoj kavinėj, kaip pardavėja. Dirba vakarais nuo pusiau septintos, ligi pusiau vienuoliktos. Dirba 5 dienas. Už darbą gauna 2 svarus.

„Atrodo, turėtumėt susitaupyti?“ — labai ne-kuklus klausimas.

„Apie 100 svarų turiu susitaupęs. Bet turėjau daug ir išlaidų. Už baldus sumokėjau 80 svarų. Drabužiams į metus išsina ligi 35-40 svarų. Už savo mokslą esu sumokėjęs 26.10.0 svarų. Esame jauni. Nieko atvažiavę į Angliją neturėjome. Sukūrus šeimą, visko reikėjo. Į barus nevaikščiojam. Niekams pinigų neleidžiame. Kietai taupant ir kukliai gyvenant, taip ir stumiame“.

„Paminėjote mokslą. Būtų įdomu išgirsti kiek smulkiau apie tai.“

„Mano tėvas yra baigęs aukštąjį mokslą. Norėčiau ir aš jį pasekti. Tad, nors ir neturiu galimybės lankyti universiteto, bet pasiryžau ir esamomis sąlygomis šį — tą pasiekti. Noriu įsigyti elektros inžinieriaus diplomą. Tam tikslui reikia skirti 5 metus. Esu susisiršęs su „British Institute of Engineering Technology“. Dirbu ne per daugiausiai — 3-4 val. per savaitę. Už įmokėtą mokesį gaunu visas reikalingas knygas, pamokas — uždavinius ir konspektus.“

„Ar neturite vilties gauti jau dabar darbą pagal naująją specialybę?“

„Dar negaliu laikyti, kad jau esu specialistas. Mėginsiu, kad ir savo dabartinėje įmonėje gauti atitinkamą darbą. Bus lengviau gal ir mokyti, iš kitos pusės įdomiau ir dirbti.“

„Ar neturite žinių apie kitus lietuvius, gyvenančius Coventry, kurie atspėjama nuo darbo laiką naudotų mokslui.“

„Yra keletas. Vienas tokia pačia sistema mokosi buhalterijos ir sąskaitų, kitas — kino technikos, pora lanko Technical College vakarines pamokas, o apie 40 asmenų dar ir dabar mokosi anglų kalbos. Girdėjau, kad lietuvių grupę pas specialiai paimtą Darbo Ministerijos mokytoją yra didžiausia. Nors lietuvių grupę, palygint, Coventry yra nedidelė“.

„Ar neketinate kur nors toliau pavažiuoti. Ar nenusibodo Anglijoje?“

„Niekur neketinu ir planų jokių neturiu“.

„O kaip su grįžimu? Neturite baimės dėl būsimų sunkumų Lietuvoje?“

„Kai tik susidarys šokia tokia galimybė, grįšiu nedelsdamas. Jokie sunkumai manęs nebaido“.

Pranešu, kad pradėjau ir knygų prekybą. Galiu pristatyti į Angliją Vokietijoje leidžiamas vokiečių kalba knygas. Šiuo metu tiekiu katalogą apie techniškas ir foto knygas, apimančią 3300 knygų iš 60 sričių, studijoms ir praktikai. Katalogą galima užsisakyti pasiunčiant 4 šilingus sekančiu adresu: Pr. Dikaitis, Excalibur Hostel, Alsager, Stoke-on-Trent, Staffs.

Reikalaukite mano naujausio kainaraščio. Turėdami kokių nors pageidavimų, rašykite, aš visuomet pasistengsiu išpildyti, kiek sąlygos leis. Antona Paulaitis, Wangen im Allgau, Germany

STEIGIAMA ARGENTINOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Ilgą laiką kalbėjo ir galvojo organizacijose ir šiaip apie Lietuvos Bendruomenės organizavimą Argentinoje, bet vis būdavo atidedama rytojui ir laukiama, kas pirmas pradės. Kažkaip darsi nemalonu, kad daugelio pasaulio šalių negausios lietuvių kolonijos jau senai susiorganizavo į Lietuvos Bendruomenę, o gausi Argentinės lietuvių kolonija apie tai mažai ir kalbėjo viešumoje. Ar tai dėl šio nepatogumo prieš kitus ar rimčiau supratę Lietuvos Bendruomenės reikšmę, atsirado keli iniciatoriai, kurie pasiūlydavo pradėti, ir spalio 22 d. Buenos Aires lietuvių parapijos salėje sušaukė lietuvių patriotas, spaudos atstovus, visuomenės veikėjus ir kitus įtakingus kolonijos asmenis, galutinai šį klausimą išspręsti ir sudaryti Laikiną Organizacinį Komitetą. Susirinkime dalyvavo įvairių pažiūrų ir įsitikinimų lietuviai, kurie bent kartą rado bendrą, be jokių ginčų, kalbą ir susirinkimas sklandžiai vyko.

Susirinkimą atidarė Lietuvai Išlaisvinti Centro pirmininkas Ig. Padvalskis, sveikindamas reikšmingą iniciatorių žygį ir linkėdamas Lietuvos Bendruomenės organizavimą juo greičiau įvykdyti. Pusiauslapt balsavimu išrinktas Ig. Padvalskis — susirinkimo pirmininku ir agr. A. Šantaras — sekretorium.

Po VLIKo instrukcijų ištraukų perskaitymo prasidėjo gyvos diskusijos. Buvo paskelbta pertrauka, kad grupėmis būtų galima pasitarti. Po pertraukos iš pasiūlytų kandidatų išrinktas Laikinas Organizacinis Komitetas, į kurį įėjo: kun. P. Garšva, red. Kostant. Norkus, J. Padvalskis, L. Sruga, prof. D. Gruodis, muz. A. Kuprevičius, inž. J. Ramanauskas, J. Gilydis ir teis. Burdulis. Komiteto pareiga bus juo greičiau suorganizuoti Lietuvos Bendruomenės apylinkes ir sudaryti nuolatinis bendruomenės organus.

Baigiant susirinkimą priimtos atitinkamos rezoliucijos VLIKo pirmininkui M. Krupavičiui, Lietuvos pasiuntiniui P. Amerikui dr. K. Grauziniui ir Amerikos Lietuvių Tarybai.

Džiugu, kad bent kartą pasijudino iš vietos šis svarbus žygis už Lietuvos laisvę ir lietuvių išlaikymą. Kaip greit galutinai bus viskas baigta, parodydys ateitis. Tenka pastebėti, kad Argentinoje, nors pamažu, bet nutautėjimas plečiasi, ypač priaugančioje kartoje. Todėl Lietuvos Bendruomenei teks daug pasidarbuoti prieš nutautėjimą ir suorganizuoti visas turimas tvirtas jėgas, kurios iki šiol šiai kovai mažai panaudojamos. Leonas Kančauskas

Buenos Aires.

LIETUVIŠKAS ORKESTRAS

Neseniai Čikago, iš Daytono, Ohio, persikėlė B. PAKŠTO šešių asmenų orkestras šios sudėties: L. Bichnevičius (I saksofonas), B. Pakštas (II saks.-tenoras), V. Rusteikis (III saks.) A. Mironas (trompetė), R. Babickas (pianinas) ir J. Stumbrys (džazas). Pajavairinimui instrumentai keičiami dar smuiku, akordeonu ir klarnetu. Šis tremtinių orkestras dabar groja Tremtinių Namuose šokiams kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį. Orkestro muzikinis repertuaras.

paniurus ir erzli. Jai atrodė, kad ta rimtis, kuri susitendavo su Viktoru besikalbant, norėjo prasiveržti nesulaikomu juoku, daina, šoku arba pykčiu.

Prieina prie lentynos ir pasiima Viktoro paliktą knygą. Jau savaitę praėjo, o jos dar neper-skaitė. Knygos ir gyvenimas jai nesiriša ir tiek. Retai kuri patinka.

Stasė neramiai krūpteli, kai išgirsta pasibarbenimą į duris. Staiga atsisuka į duris, paskum akimis permata visą kambarį, greitomis perbraukia ranka garbanas ir, nuduodama kažin ko jieškanti lentynoje, paprašo.

— Laba diena! Ar labai užimta? Nesutruk-dysiu? — gyvai sveikina ją įėjęs ir stipriai suspaudžia ištiestą ranką.

— Oi, ne! Jūs patingai laiku, p. Algirdai! Ką tik padėjau knygą į lentyną ir maniau teks nuobodžiauti. Akys įskauda beskaitant, — aiškina Stasė ir pasterėja — pačią kėdę, ant kurios Viktoras sėdėjo. — Prišėkite valandėles!

— O gal abudu kartu... sofoje? — nusijuokia Algirdas, mesdamas ant pasiūlytos kėdės apsiausta.

— O, jeigu norite! — atsako truputį raustelėjusi. — Labai prašau. Aš paskui... Ryta buvau pasivaikščioti ir parsinešiau raudonų prisirpusių žemuogių. Viena niekaip negalėčiau suvalgyti. O gal ir nenorėčiau... Žinote, vienai kažkaip ir nepatogu...

— Iširpusios žemuogės — kaip mergaitės lūpos! Abejas mėgstu... ir labai!

— Na, na, p. Algi, o ką sužieduotinė pasaky-tų išgirdusi?! Jūs, vyrai, net paskutinę savaitę nenorite susivaldyti. Bet aš ne iš tų, kurios, kaip žemuogės, pačios į rankas krinta. Būkite atsargūs!

Stasė pritraukia prie sofos stalelį su uogomis ir atsisėda šalia Algirdo.

Jis akimirkai truputį apsiniaukia, nervingai prikanda lūpą ir užsidega cigaretę.

— Jūs, kertate kaip vytinę. Juk dar, rodos, nenusikaltau, — nepatenkintas atsako.

— Aš kaip čigonė: nelaukiu, kol bus nusikalsta. Juk tada ir bausti būtų vėlu: vistiek neiš-trinsi.

— Ko neištrinsi? — iš savo minčių pakiręs, atsiliepia Algirdas.

— Jūs lyg nesavas, p. Algirdai! Aš tik pajuo-kavau, o jūs jau ir užsigavote.

— Ne, p. Stase, neužsigavau. Nebūtų ko. Juk ne vaikai esame. Kai žmogų rūpesčiai slegia, kai kokios gyvenimo lygties negali iš-spręsti, — kagi veiksi: arba juokauk ir kvato-kis kaip Pajacas, arba jieškok kilpos...

— O kodėl taip tragiškai? Juk žemėje dau-gybė kelių. Jei vienas į prapultį veda, — Sta-sė šelmiškomis akimis žvilgtelį Algirdą, — galima išsivirti kitą... išganingesnį ir su-valgo sultimis trykštančią žemuogę.

Algirdas paima didesnę žemuogę, sutrėškia ją pirštais ir įsideda į burną.

O vis dėlto žmogus ne žemuogė: ir pirštais nesutrėškį, ir neprarysi, kad nė pėdsako nelik-tų, — atsidūsta. — O dėl tų kelių... kad kas nors man nurodytų kokį! Žinoma, naują, vi-liojantį ir patogų, kaip ši sofa...

Jis žiūri tiesiai į Stasės akis. Pats jaučia, kad jo žvilgsnyje sutelpta viskas: ir lūkestis, ir pagal-bos šauksmas, ir kažin koks svaigumas.

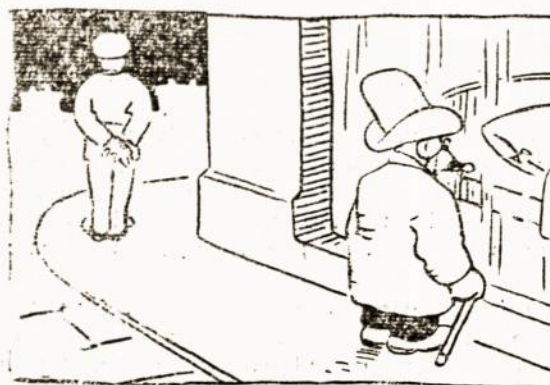
Stasė parausta ir nuleidžia akis. Tik dabar pastebi nepridengtus kelius ir nežymiai trukteli už suknėlės kraštų. Algirdas spėja pamatyti, kad jos rankų pirštai suvirpa.

— Aš taip neskubėčiau, kaip jūs, p. Algi! — nepakeldama akių, sako Stasė. — Juk dabar pati jaunystė, pats linksnumas. Visi keliai atviri, visos gėlės žydi.

— Ir aš tą patį galvoju, p. Stase! O labai gaila, kad ne visi tai supranta. Laimė, jei kas dar laiku susigriebia...

— Kaip jūs? — Stasė pakelia džiaugsmingas akis.

VISAIP ATSTITINKA IR ADOMĖNUI

Kongresas buvo,
Tremtinius guodė.
Ir Adomėnas
Ten tarė žodį.

Buvo ir balius,
Davė ir vyno,
Tačiau pritrūko
Vietų nakvynėi.

Krautuvėj lova...
Kas gi daryti,
Kad neužimtų
Patalo kitas?

Kažkas ji bara,
Pavardės klausia,
O Adomėnas
Miega ramiausiai.

SVETUR

tuaras labai gausus, susideda iš 350 įvairaus žanro šokių muzikos. Čia orkestras groja Lietuvoje girdėtų tango melodijų, tai naujausią amerikiečių šlagerį, tai ispanišką rumbą ar vėl Strauss'o valšų, pridėdamas retkarčiais ir „pölkufę“. Per abu grojimo vakarus retas dalykas pakartojamas, šiaip gi kas kartą duodama vis nauja ir nauja melodija. Instrumentus pavaduoja dainininkai — V. Rusteikis (baritonas) ir A. Mironas (tenoras) arba trio (prisidedant dar L. Bichnevičiui).

Kadangi Tremt. Namų publiką sudaro beveik vieni tremtiniai (susirenka jų iki 600), tai orkestras rado gerą būdą palinksminti tautiečius lietuviškų tekstų dainavimu. Trio arba abudu dainininkai dainuoja daugiausia naujus amerik. šlagerius, pritaikę jiems lietuviškus žodžius. Šiuo atveju B. Pakšto orkestras turi specialistą A. Mironą, kuris labai vykusiai sukuria lietuviškus tekstus. Viso tokių dainų jis parašė apie 30. Taigi, anot „Margučio“ reklamavimo, galima tvirtinti, jog B. Pakšto orkestras bene būsiąs geriausias lietuviškas orkestras jei ne visame pasaulyje, tai bent Amerikoje.

A. Trumpis

14 lietuvių, ilgą laiką tarnavę Prancūzijos svetimšalių legione, grįžo į Prancūziją. Grįžusieji: J. Aidukas, A. Juška, J. Karnuševičius, Z. Šešetis, S. Padvaiskis, J. Zajauskas, G. Zebertavičius, Darulis, Mikeitis, V. Tarvydas, V. Uržukauskas, A. Saparijus, P. Simulis ir Kesminas. Dalis jų jau invalidai.

Vokietijoje gyvenančių DiPi kilnojimas nesibaigia. Lietuviai tremtiniai, neseniai gyvenę Schw. Gmuend stovyklose, po to perkelti į Heilbronną, o vėliau į Phorzheimą, vėl keliami į kitą stovyklą.

Clevelande, JAV., jau priskaitoma apie 1.000 tremtinių. Dalis jų yra atvykę iš kitų miestų, ieškodami geresnių uždarbių. Nors su butais yra sunku, bet darbus visi tremtiniai turi gerus.

Inž. Narutavičius Kolumbijoje pasirašė kontraktą pertvarkyti vieną elektros laidų tinklą. Darbas užims apie 6 mėnesius.

Antro dienraščio konkursas. Čikagos lietuvių socialistų dienraščio novelių konkurse pirmąją premiją laimėjo A. Baronas už kūrinį „Srovė“. Antrą — Tulyas „Tau prie durų pasibels“ ir trečią — J. Švaistas — Balčiūnas „Ryžausi savo kaltę išpirkti“.

Dail. P. Puzinas savo kūriniais dalyvavo šeštoj mėtinėj Los Angeles, Calif., miesto meno parodoje. Ateinantį pavasarį dail. Puzinas yra pasiryžęs suruošti atskirą savo kūrinių parodą.

Neseniai į Kolumbiją kartu su Barčaičiu atvyko iš Vokietijos 22 lietuviai. Apsigyveno Medelline. Kun. Tamašiuo rūpesčiu, patalpinti į bendrabutį, kur gali pailsėti ir pamažu paieškoti tinkamo darbo. Kiti 10 lietuvių nusiųsti į Bogotą. Ši kartą atvykę lietuviai specialistai (kirpėjai, batsiuviai, kino-mechanikai, geležiniekai). Tikimasi juos greit apdirbti darbu.

Kanadoje eilė naujakurių dirba mokslo ir mokymo darbą. Žemės ūkio Akademijoje dirba doc. B. Povilaitis, Montrealio universitete dr. V. Povilaitis ir dr. A. Jankauskas. Toronto universitete dirba prof. J. Zubrys, J. Maurukas

Algirdas paima dar vieną žemuogę ir, nė nekrimestelėjęs, praryja.

Kai Irma, pasidėjusi degančią galvą ant rankų, pasiklysta savo minčių sriaute, tėvas vėl praveria duris.

Pamatęs ją vieną lyg didžiausio kalno slėgiama, sustoja prie durų, susiima raumeningomis rankomis ir linguoja galvą. Tačiau jo veide jau nematyti jokio pikto.

Tartum pavaduodamas savo mirusią žmoną, tyli prieina prie Irmos ir glosto dukters galvą. Irma pakelia baimingas akis, bet, susidūrusi su švelniu tėvo žvilgsniu, tvirtai suspaudžia jo dešinę ir jautriai pabučiuoja.

Tėvas tebeglosto šviesius Irmos plaukus ir tebežiūri į jos akis. Rodos, jis trokšta permatyti visą dukters vidų ir įsitikinti, ar ji perneš užkritisę našta.

— Tėveli, atleisk man! — sukužda Irma.

— Už ką atleisk, vaikeli? — nustemba tėvas.

— Kad buvau tau nešvelni prieš valandą...

— Bet tu labai protingai padarei, dukra: tokie dalykai tik tarp keturių akių aptariami.

Tėvas kagi... Jis gali tik patarti ir palaiminti.

Irmai taip gera šalia tėvo. Atrėmusi galvą į jo ranką, glosto ją ir galvoja, kodėl tėvas nieko neklausinėja. Gerai žino, kaip labai ją myli; taip pat žino, kad viską dėl jos padarytų. O gal jis nenori staiga įdinti žaizdos, kuri taip neseniai pradėksta?...

— Nedrunėk, dukrele, kambaryje, — girdi jo švelnų balsą. — Išeik kiek prasiblaivinti. O gal kokią draugę turi?... Žinai, jauni: netrunka linksma poringę sielvartą nustumti. O aš einu prie varstoto. Jau ir sekti kažkodėl pradėjo...

Pabučiuoja Irmą į kaktą, nusišypsuoja ir ramiai išeina.

Mergaitė, pasilikusi viena, apsidairo, tartum iš sapno pakirdusi. Nors širdį gelia, nors taip apmaudu ir aišku, tačiau vistic dar noriai gyventi.

Atsiminusi tėvo patarimą, užsimeta melsvą apsiaustuką ir išeina į gatvę. Ją nuplieskia

ir A. Josiukas. Ottawos universitete — dr. A. Paplauskas, Edmontano universitete — dail. P. Šepetyš.

J. Kukanauza, redagavęs Venezuelos lietuvių laikraštį „Tėvų Kelią“, iš redaktoriaus pareigų pasitraukė.

Nori nuvykti į „rojų“. Amerikos lietuvis Antanas Sauka, iš Bricktono, Mass., kaip „Draugas“ praneša, panorą vykti į Lietuvą aplankyti savųjų ir pradėjo rūpintis leidimais. Jau keturi mėnesiai prabėgo, bet į paduotą prašymą nesulaukia atsakymo iš Sov. Rusijos ambasados, nei iš kur kitur.

Č. Sasnauskų kūryba. Kompozitorius J. Zilevičius, dabar gyvenęs Elizabethe, USA., yra suredagavęs kompozitoriaus Česlovo Sasnauskio kūrinius. Leidinys apims 134 puslapius. Leidinyje bus sudėtos visos Č. Sasnauskio kompozicijos. Veikalui leisti 1.000 dolerių yra paskyręs Č. Sasnauskio mokinys kun. Vaisiekas.

IŠ MŪSU GYVENIMO

BRADFORDO LIETUVIŲ NAUJENOS

Spalio 29 d. buvo iškilminga lietuvių kolonijos Kristaus Karaliaus šventė. Joje pirmą kartą publikai pasirodė bažn. choras, p. V. Čižiko diriguojamas. Chorą sudaro Bradfordo ir Halifaxo dainas ir giesmes myli tautiečiai. Akademijs p. Arlauskienė ir p. Z. Duobaitė paskaitė eilėraščius, kun. J. Kuzmickas tarė žodį, p. Janulevičius perskaitė šv. Rašto ištrauką, o p. L. Trilupaitis skaitė paskaitą — Kristus Karalius ir valstybės valdžia. P. Valkūnas akademiją uždarė reikšdamas padėką.

Lapkričio 5 d. įvyko DBLS Bradfordo sk. narių visuotinis susirinkimas. Pirmininkavo p. Juozapavičius, sekr. p. Lekačinskas. Buvo valdybos pranešimas apie metinę veiklą. Iš jo paaiškėjo atlikti darbai. Reikia pasakyti, kad nudirbta gana daug. Naujų narių įstojo apie 30, viso dabar yra 125 nariai; solidarumo mokesčio surinkta 107 sv., pajamų turėta 493 sv., Tautos Fondui išsiųsta 10 sv., turto įgyta už 78 sv., Lietuvių Namų akcijoms paskirta 15 sv., Liet. mokyklai — 8 sv. Parengimų su bilietais buvo 18, valdybos posėdžių turėta 21, susirinkimų — 5, dvi iškylos: į Nottinghamą ir Scriveną, lietuviška filma parodyta; veikė tautinių šokių grupė, meno mėgėjų sekcija, choras. Skyriaus valdyba buvo darbšti, tvarkinga. Jai pareikšta didelė padėka.

Po pranešimo įvyko naujos valdybos rinkimai. Naujoji valdyba pareigoms pasiskirstė: pirm. Bal. Brazdžionis, sek. J. Janulaitis, kultūros vadovas J. Lekačinskas, narys Šatas ir kasin. Grigaliūnas. Rev. Komisija: Dirginčius, Juozapavičius, Tomkus.

Susirinkime dalyvavo sk. Garbės Pirmininkas p. Luobikis. Tai senosios išeivijos atstovas Bradfordo. Džiugu, kad lietuviai Bradfordo nori sugyventi ir DBLS rėmuose veikti, tiek savo, tiek Lietuvos labui.

Bal. Brazdžionis

BLETCHLIO LIETUVIAI

Bletchley vietovardis mūsų spaudoje neužtikamas; tarsi ten lietuvių nebūtų. Tuo tarpu ten gyvena ir plytų pramonėje dirba per dvidešimt tautiečių. Jie yra įkūrę DBLS skyrių. Sky-

rusvi besileidžiančios saulės spinduliai. Plaukus sujūdina švelnus pietų vėjelis. Praeivių klyksmas pradeda blaškyti.

Eina, pati nežinodama kur. Tačiau nė negalvodama suka tomis gatvėmis, kuriomis taip dažnai su Algirdo vaikštinėta. Štai, ties tuo kaštanu kalbėjo jai apie ateitį; ties ta kerte pabučiavo; ties ta tvorele ilgai spaudė jos ranką...

Staiga jos mintis pertraukia stiprus durų trenksmas. Pasuka galvą į šalį, ir pamato išeinantį Morkūną. Jis taip skubiai mina, kad vos ant jos neužšoka.

— P. Morkūnai, kas jums yra?! Vos manęs nesumindžijote! — nustemba Irma.

Morkūnas tik dabar pažvelgia į jį prakalbinusią mergaitę ir, eidamas ta pačia kryptimi, atsako:

— Iš laidotuvių grįžtu!...

— Kaip ir aš? — karčiai nusišypsuoja Irma.

— Tur būt.

— Bet gal aš jums trukdau? Juk jūs labai skubate!

— Nuo savęs noriu pabėgti.

— Kaip ir aš, p. Morkūnai...

Morkūnas atydziai pažvelgia į jį akis ir sulėtina žingsnius. Jis valandėlę tyli, nerodamas registruoti kaleidoskopiškai skubančių vaizdų. Nieko nesako ir Irma.

— O kažin, ar galima nuo savęs pabėgti? — staiga paklausia Morkūnas. — Ar galima pamiršti mėnesių mėnesius vaikščiotus takus?

Svarbiausia, ar galima ištrinti pamiltą žmogaus atvaizdą iš savo širdies?

— Ir aš tai norėčiau žinoti, p. Morkūnai! Man rodos, greit mus apleidžia staiga nutrūkusios svajonės. Dar ilgai jos kvaršina galvą ir skaudina širdį...

— Ir man taip rodosi. Juk artimieji ilgai neužmiršta ir tikrų laidotuvių, ilgai jas mini ir mirusį aprauda...

— O kur toliau eisime? — pertraukia jį Irma.

— Kur?! Tuo tarpu nežinau.

KAIP EINA NAMU VAJUS

Pirmųjų savačių duomenys patenkinami ir duoda vilties optimizmui. Pažymėtina, kad tie skyriai, kurie nupirko daugiausia akcijų per ankstyvesnius vakus, ir šį kartą pirmieji atsiliepė. Štai Lietuvių Namų ištikimiausias ir toliausia nuo jų gyvenęs draugas Treliskės skyrius vėl atsiuntė pluoštą svarų ir dar žada daugiau atsilygti. Trūksta žodžių tinkamai įvertinti jų tą žygį. Pagaliau, to jie ir nelaukia. Ne pagyros žodžių jie nori, bet gražiai ir gerai įtaisyti Lietuvių Namų, kurie mus tinkamai reprezentuoti Britų Imperijos sostinėje, ir kuriais kiekvienas lietuvis galėtų pasidžiaugti ir pasididžiuoti. Tai yra gero, susipratęsio lietuvių suvažiavimo. Tik taip galvojant, galime suprasti Treliskės skyriaus valdybos ir narių uolumą ir jų pasišventimą namų reikalams, ir tą faktą, kad nupirkę akcijų vidurkis kiekvienam skyriaus nariui išeina po 12 akcijų. Ponas P. Peleckas

nupirko 100 akcijų. Jis nėra joks milijonierius, dirba žemės ūky, kaip ir daugumas tautiečių, bet lietuviškų reikalų supratimą jis ne tuščiais žodžiais ar gražiomis kalbomis rodo, bet sunkiai uždirbtais svarais, su kuriais daugumai taip sunku atsikirti.

Arba imkite kitus to skyriaus narius p. A. Briedis pirkė akcijų už 50 sv., p. K. Srebalius — už 45 sv., ir kiti, kurie pirkė už mažesnes sumas. Stebint tuos skaičius, džiugu darosi širdžiai, malonu ir garbinga jaustis esant lietuviui.

Jau atsiliepė ir daugiau skyrių. Pirmasis buvo mažas Buxtono skyrius, nupirkęs akcijų už 29 sv. ir paprašęs dar vieno platinimo lapo. Castleman's skyrius, turįs 38 narių jau pirkė akcijų už 75 sv. ir tęsia vają toliau, Bletchley sk., su 14 narių, pirkė akcijų už 52 sv., buvęs Norwood Hill-Ely skyrius, su 32 nariais, pirkė akcijų už 83 sv., Sleaford'o sk., su 26 nariais, įsigijo 72 akcijas. Wakefield'o skyriui neužteko platinimo lapų. Svarai namų akcijoms plaukia ir iš paskirų asmenų, net nenarių, kurie, įvertindami reikalo svarbumą, noriai skiriasi su savo sutaupomais. Vienas lietuvis rašo, kad anksčiau pirkęs akcijų, bet gavęs progą pamatyti namus, tuoj pat siunčias 10 sv. akcijoms, kad nebūtų gėda ateity pro Lietuvių Namus praieiti ir sau išmetinėti, jog niekuo nesąs prie jų įsigijimo prisidėjęs.

Tai verčia pagalvoti ir tuos, kurie dar prie Namų Vajaus neprisidėjo. Gėda bus lietuviams, kurie ne vienu svaru nebus prisidėję prie mūsų veikimo įkūrimo, ir gėda bus skyriams, kurie turės tokių narių. Tai dar nevelų pataisyti.

Siekime tai, kad neliktų nė vieno Sąjungos nario, kuris nebūtų akcininkas ir dėl kurio mums reiktų vėliau raudonuoti.

NAMU AKCIJAS PIRKO

Pereitą savaitę gauta 321 sv. 10 šil. namų akcijoms. Viso šiam vakui gauta 651 sv. 10 šil. Akcijų pirkė: už 35 sv. K. Srebalius, už 10 sv. A. Černiauskas, J. Bakaitis, už 8 sv. V. Masaitis, už 7 sv. O. Kairiūkštienė, P. Kitra, už 5 sv. T. Balčiūnas, M. Čiukys, P. Česnauskas, V. Paulionis, P. Tautinskas, K. Grudžinskas, A. Knabikas, Moota sk. P. Kavaliauskas, P. Sušinskas, už 4 sv. Č. Širvidas, S. Bosikis, V. Jasaitis, A. Dilkus, J. Ambroziūnas, M. Tranavičius, už 3 sv. J. Simanavičius, P. Prakupavičius, J. Jančiūnas, K. Rusys, J. Kažukauskas, K. Puskunigis, M. Kilas, J. Kamarauskas, už 2 sv. P. Laurušonis, V. Kančius, J. Vieraitis, P. Burkevičius, J. Kriščiūnas, S. Tadaravičius, P. Kazala, A. Žukauskas, West Wells sk., J. Kubilius, N. Žvirblis, G. Melnykas, J. Tamulaitis, P. Tomaševičius, V. Meškoniš, V. Sinkevičius, J. Paulauskas, J. Tamaškauskas, S. Žulpa, A. Balčiūnas, P. Skauda, A. Tomašius, H. Krolius, A. Grocholskis, už 1 sv. A. Bajerčienė, J. Bieliukas, J. Kaminskas, J. Mačionis, P. Karvelis, A. Motiejūnas, E. Kvintas, J. Vincius, J. Alchimavičius, K. Lisauskas, Marcinkevičius, V. Matusevičius, J. Zazirskas, O. Reinytė, K. Simaitis, A. Orakauskas, J. Pečkaitis, J. Šiugzdinis, J. Sūdžius, V. Šalčiūnas, Juškevičius, A. Pesys, S. Nagys, A. Ambraziejus, V. Kaupis, M. Mašalaitis, J. Lažauskas, J. Kazlauskas, J. Kozeris, Z. Kinka, O. Kinkienė, K. Bacevičius, A. Kubilius, A. Repšys, J. Bilkis, J. Maslauskas, P. Tiesis, V. Olencevičius, S. Žemaitaitis, J. Bacevičius, J. Lubickas, A. Turčinskas, B. Guoga, V. Ausevičius, A. Kedykas, Z. Jonkaitienė, J. Jonkaitis, E. Katiliorius, R. Kunstas, A. Kasikauskas, P. Gluoksnys, A. Stasiūnas, K. Bačanskas, V. Petružis, V. Stanaitis, A. Laurukėnas, J. Šatkus, G. Martišius, J. Čeponis, A. Vaičiūnas, J. Butkevičius, V. Pranaitis, A. Sakalauskas, V. Jokubaitis, A. Navakas, J. Pusvaškis, A. Vyčas, J. Kuzmickas, M. Kardelienė, V. L., A. Grinkevičius, J. Juškys, V. Natkus, J. Jucius, P. Žukauskas, A. Brazinskas, K. Madzevičius, V. Sabaliauskas, V. Kaluzevičius, K. Bražinskas, J. Rimdžius, V. Grėblinskas, T. Vainauskas, V. Matažinskas, P. Žutautas, P. Kybartas, J. T., J. Š., K. Voveraitis, A. Buršteinas, J. Belinis, P. Mulerčikas, A. Radžiūnienė, L. Biržiškienė, A. Raškevičius.

Aukojo po 10 šil. P. Šablinskas, A. Valaitis, A. Čebatoriūnas, V. Lisius, P. Kaminskas, A. Sabulis, J. Paulauskas.

KAS DAROMA LIETUVIŲ NAMUOSE

Namų įrengimas eina tokia sparta, kokia plaukia pinigai į centrą. Kai tik susidaro pluoštas svarų, jie tuojau panaudojami tam ar kitam dalykui. Juo greičiau bus perkamos akcijos, juo greičiau bus namai įrengti.

Jau įjungta elektra ir dujos; laukiama įjungiant telefoną? Kada tai bus padaryta, S-gos centras persikels į naujas patalpas.

Jau nupirkta patalynė, indai ir maža dalis baldų. Kambariai valomi ir dažomi savo jėgomis. Šią savaitę bus išdažyta ir salė. Išdažyti kambariai gražiai ir maloniai atrodo.

Nuo praėjusio pirmadienio namuose jau gyvena du žmonės, o nuo ateinančio — į namus atsikelia gyventi dar aštuoni. Jau pasamdyta šeimininkė-virėja. Nori Namuose gyventi, turėtų paskubėti rezervuoti kambarius, kad nereiktų vėliau gailėtis.

rius negausus, vos apie 14 narių, nes kiti laikosi nuošaliai.

Lapkričio 5 d. skyriaus pirmininko p. Bončkaus buvo sušauktas susirinkimas. Susirinkime dalyvavo keletas ir ne narių. Plačiai pranešė p. Masaitis apie metinio lietuvių suvažiavimo Londone darbus. Pranešimas buvo įdomus tiek nariams ir nenariams. Pranešėjas nupaskojo apie: nupirktus Lietuvių Namus, DBLS-gos išjungimą į PL Bendruomenę, tautos fondą ir „Britanijos Lietuvį“.

Po pranešimo skyriaus pirmininkas susirinkusiems priminė, kad namai nupirkti, bet reikalinga juos įrengti ir pritaikinti lietuvių veikimo sąlygoms ir kad dar reikia lėšų. Namai yra lietuviška tvirtovė ir visų lietuvių pareiga tą reikalą paremti, — pažymėjo pirmininkas. Tautiečiai namų reikalingumą supranta ir čia pat tam reikalui sudėjo per 20 svarų. Naujas akcijas užsirašė pirkti nariai ir svečiai; kiti žadėjo vėliau nupirkti po akciją.

Baigiant susirinkimą, pasitarta dėl „Britanijos Lietuvos“. Paraginti visi, tiek nariai ir ne nariai, palaikyti lietuvišką spaudą ir išsirašyti „Brit. Lietuvį“. Yra narių ir nenarių, kurie skaito laikraštį „skolinimosi“ būdu. Toks „skolinimasis“ tęsiasi ištisus metus. Būna tokių atsitikimų, kad prenumeratoriui tenka laikraštį perskaityti paskutiniam ir dar paieškoti, kuriame barake jis yra. „Paskolink laikraštį“ paprotys yra blogas, laikraštis kiekvienam kainuoja.

Baigdamas susirinkimą, pirmininkas paragino visus „B. Lietuvį“ prenumeruotis ir priminė prenumeratoriams, kad toks „skolinimas“ yra neleistinas ir prašė ateity jo vengti. Buves

NUO DARBO PRIEVOLĖS ATLEIDIMO TVARKA

D. Britanijos Darbo min. p. Isaacs'as, dėkodamas DBLS pirmininkui už atsiųstą pastarojo sąjungos atstovų suvažiavimo sveikinimą, pažymėjo, kad EVW nuo darbo prievolės atleidimo klausimas dabar yra Vidaus Reikalų Ministerijos svarstomas ir ieškoma geresnio būdo jam išspręsti. Tikimasi, kad atitinkami nurodymai dar prieš sausio 1 d. bus paskelbti. Iš jų paaiškės ir kokius žygius sąjungos nariai turės atlikti, kad būtų nuo darbo prievolės atleisti.

— Aš visai ne apie tai! Aš klausiu, kur dabar suksime?

— Ir to aš nežinau! — nervingai atsako Morkūnas. — Eikime tiesiai arba geriau sukimė į šalį. Gal paklaidinsime ką nors.

— O ką tokio?

— Na, kad ir skausmą.

Juodu pasuka šalutine gatve. Sūtemos krinta ant gatvių tamsiu apklotu. Languose pradeda žybsėti žiburiai.

— Keista, — sako Morkūnas, — labai keista. Jūs ir aš... ir tas pats likimas. Jei gyvenimas būtų tik žaismas, sakyčiau — susiimkime už rankų ir pradėkime iš naujo gyventi. Mudu... — ir nusijuokia.

— Taip, jei būtų tik žaismas... — pakartoja Irma ir sutabdo Morkūną. — Žiūrėkite, už šios tvorėlės tokia graži pieva. Ten toliau sodžius. Matote mirksantį žiburėlį?

— Matau... Na, ir kas?

— Ir ten gyvena tokie patys žmonės. Tik gal laimingesni.

— Oi ne, p. Irma! Sodžiuje užtenka ne tik aimės, bet ir ašarų, ir net tragedijos. Juk žinote sodžiaus papročius.

Abu valandėlę nutyla. Tylėdami žiūri į tamsius debesis danguje, į mirksinčius žiburius, į šlamanią pievą. Ir abu mąsto.

Kai vėsūs vėjas dumsteli, Irma susitraukia ir jos kūnu pereina šurpuliai.

— Šalta? — paklausia Morkūnas.

— Truputį...

— Tai glauskitės į mane! Man visos vidus dega.

Pro juodu praieina keli žmonės ir, dirstelėję į juos ir pievą, nueina savo keliais.

Tačiau linktelėjęs nuo amžiaus naštos praeivis sustoja. Tartum savo mylimosios ieškąs jaunuolis, išplėtęs akis žiūri į mergaitę, paskum į vyrą. Prieina arčiau.

— Mus kažkas stebi, — sukužda Morkūnas.

— A, tegu sau žiopso, jei neturi ką veikti, — atsiliepia nepatenkinta Irma.

(Bus daugiau)

NAUJIENOS

* D. Britanijos Maitinimo min. Webb'as pareiškė, kad Kalėdų šventėms bus duota daugiau maisto: 6 unc. saldinių, pusantro svaro cukraus, 4 unc. riebalų kėpsniams ir 4 unc. arbatos tiems, kurie turės daugiau kaip 70 metų mžiaus.

* Spaudos žiniomis, Sovietų gen. Derevenka, buvęs jų atstovas Japonijoje, dabar esąs Mandžūrijoje ir vadovaujantis kinų kariuomenei, kovojančiai šiaurės Korėjoje su JTO kariuomene.

* Norvegijos kariuomenei išleistose instrukcijose esą įsakymai pasakyti, kad netikėto užpuolimo atveju, įsakymai kovas sustabdyti ar nekovoti, neturi būti vykdomi.

* Amerikos krašto apsaugos min. gen. Marshall'io padėjėja prez. Truman'as paskyrė Oną Rosenberg'ienę. Ji yra žmogiškosios jėgos panaudojimo žinovė.

* Frankfurte išeinas vokiečių socialistų dienraštis „Abendpost“ suruošė atsklausimą dėl vokiečių apsiginklavimo. 68 nuoš. tų vokiečių, kurie į klausimą atsakė, pasisakė prieš vokiečių ginklavimąsi.

* Ryt. Vokietijos komunistinė valdžia nutarė įsteigti karo mokslo akademiją „liaudies policijos karininkams“ rengti.

* Pereitą savaitę Devone, pietinėje Anglijoje, iškrito nepaprastai dideli ledai. Rasta 14 svarų ledo gabalas ir kiek mažesnių. Ledai užmušė kelis, lauke buvusius gyvulius ir keletą sužeidė.

* Šiaurės jūroje Sovietai buvo sulaukę ketvirtą britų žvejų laivą „Lacennia“, kurį nusivare į Murmanską, išlaikę keletą dienų, atėmė žuvis, pareikalavo sumokėti 500 rublių baudos, kaip už žvejų laivą sovietiniuose vandenyse, paskiau paleido.

* Čangkaiškas iš Formozos, per radiją pasakė kinams kalbą. Jis įspėjo kinus, esančius komunistų valdžioje, kad nekovotų Korėjoje su JTO kariuomene.

* Persijos šachas paskelbė, kad jo naujosios jungtuvės su Soraja Esfandia bus Teherane gruodžio 27 d. Tos progos belaukdamas šachas dovanojo ir savo seseriai Fatimai, kad ji, be jo leidimo, ištėkėjo už paprasto amerikiečio.

* Neseniai susirgo Prancūzijos ir Italijos komunistų partijos gen. sekretoriai, abu, beveik, tuo pačiu laiku ir panašiom ligom. Togliatti's, italų komunistų partijos vadas, po galvos smegenų operacijos, jau pasveikęs, bet Thorez'as, prancūzų sergąs smegenų suminkštėjimą ir paraližium, partijos pareigūnų apsuptas, išgabentas specialiu lėktuvu į Maskvą.

* Per pirmuosius šių metų 10 mėnesių D. Britanijai iškasta 182 milij. 361 tūkst. tonų anglies, tuo tarpu pernai per tą patį laiką iškasta 2 ir trim trečdaliais milijono tonų mažiau. Angliakasių skaičius nuosekliai mažėja. Nežiūrint tai, kad šiemet jų dirbo mažiau, anglies iškasta daugiau.

* Pirmieji Amerikos lengvieji bombonešiai, tipo „B26“ jau atsiųsta prancūzams į Indokiniją. Kiek anksčiau atsiųsta 40 amerikoniškų naikintuvų.

* Berlyno universitete ir toliau tebedėstoma lietuvių kalba. Mokslininkai pripažįsta jos didelę reikšmę kalbotyros reikalui.

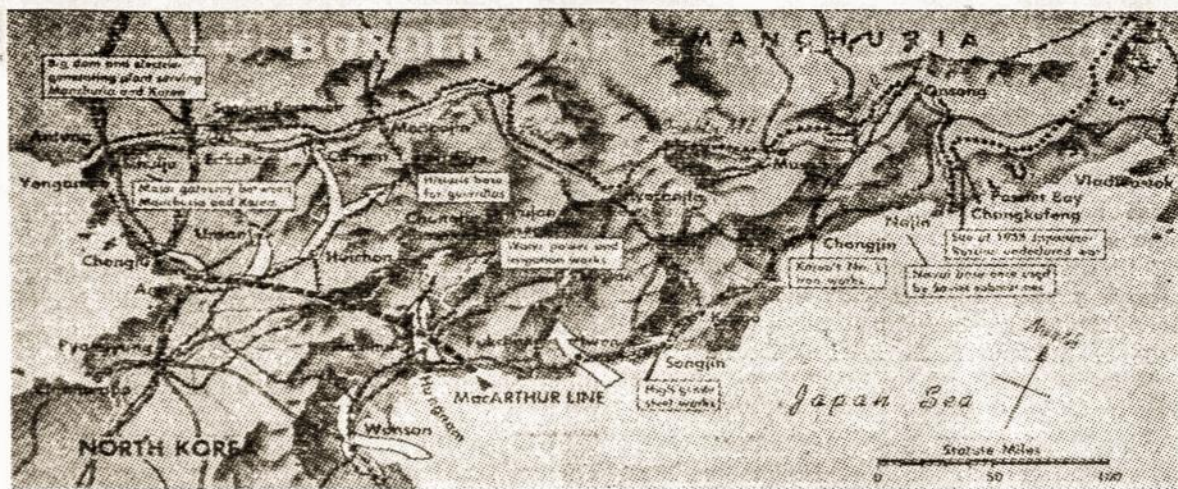
* Korėjos kare, nuo jo pradžios iki spalio 27 d., Amerikos nuostoliai žmonėmis pasireiškė tokie: žuvo 4.403, sužeista — 18.879 ir be žinios dingę — 4.328, viso 27.610.

* Amerika pirko Kuboje 600.000 tonų cukraus. Tačiau paaiškėjo, kad jai šiemet pakaks savo cukraus. Dėl to pirktasis cukrus parduodamas į užsienį su nuostoliais. Kasmet Amerika su-naudoja lavo reikalams per 8 milijonus tonų cukraus.

* Kovai su povandeniniais laivais amerikiečiai išradę prietaisą, kuris pagautus garsus paverčia elektrinėm bangomis ir parodo pasinėrusį laivą.

* Amerikos spaudoje pasirodė žinių apie gen. Juin'o slapta pranešimą prancūzų vyriausybei dėl būklės Indokinijoje. Prancūzų nuostoliai tam krašte esą nepaprastai dideli. Prancūzai praradę Tonkino šiaurinę dalį, apie 50.000 kv. kilom. ploto. Norint iš ten komunistus išvaryti, į Indokiniją tektų pasiųsti dar 30.000 vyrų prancūzų kariuomenės ir 100 lėktuvų.

* Čekoslovakijos komunistinė valdžia paskyrė tam tikrą komisiją Bibliją išnagrinėti ir pateikti medžiagos komunistinei propagandai.

Šiaurinė Korėjos dalis, kurioje dabar kariaujama. (Žiūr. Korėjos karas 1 pusl.)

* Ryt. Vokietijos komunistinė valdžia uždraudė dirbtuvėms dirbti kalėdinius senelius ir angelus, kurie vokiečių yra taip mėgiami, kad be jų neišsivaizduojama Kalėdų. Vieton tų dalykų, „patare“ dirbti mėlynus marškinus dėvinčias figūras (vokiškasis komjaunimas).

* Vak. Vokietijos parlamentas, laikinai posėdžiavęs pareinios mieste Bonoje, nutarė laikyti šį miestą naujosios respublikos sostine.

* Paskutiniu laiku D. Britanijoje padažnėjo sabotažo atsitikimai. Pav. neseniai nei iš šio, nei iš to Pembroke municijos fabrike, Docks, kilo gaisras, padaręs apie 100 tūkst. svarų nuostolių. Policija tokius atsitikimus tiria. Tačiau nepasisekė susekti ryšio tarp kitų panašių įvykių krašte. Tačiau nepaneigiamą galimybę, kad sabotažo veiksmams vadovauja kokia organizacija.

* Nuo Šventųjų Metų pradžios iki dabar, Romą aplankė apie 3 milijonai žmonių iš viso pasaulio kraštų.

* Londone dar vis randama paskutiniojo karo metais vokiečių numestų bombų. Pereitą savaitę Croydone, prie jėimo į „Classics“ kiną, rasta tonos svorio bomba, įsiraususi į žemę. Ten ji išgūlė nuo 1940 metų.

* Jugoslavijos ir Albanijos santykiai tiek pablogėjo, kad Jugoslavija uždarė savo atstovybę Albanijoje ir atšaukė iš ten personalą. To paties pareikalavo ir iš Albanijos.

* Stockholme, perskaičius nesenai mirusio švedų karaliaus Gustavo V testamentą paaiškėjo, kad karaliaus paliktasis turtas yra 714.285 svarų vertės ir visas atitenka dabartiniam švedų karaliui.

* Atsistatydino Egipto kariuomenės vadas marš. Haida Paša ir kariuomenės štabo viršininkas. Atsistatydino prokurorui reikalaujant. Abu jie yra įsivėlę į garsiąją ginklų aferą, kuri kilo laike Palestinos karo perkant Egipto kariuomenei ginklus.

* Graikija ir Abisinija paskyrė Korėjai ginti kariuomenės dalinius. Graikų kariuomenės dalinys jau išvyko, o abisinieškas, turįs per 1000 vyrų, dar tik ruošiasi.

* Australijoje išmėgintas pirmasis sprausminis lėktuvas, be lakūno, iš tolo tam tikrais prietaisais vairuojamas.

* Satelinės Lenkijos jūrų karo laivyno vadu Maskva paskyrė rusą adm. Štejer'ą. Tai jau antras panašus paskyrimas, kuris rodo, kad Maskva nepasitiki satelitais ir į atsakingesnes valdžios vietas skiria rusus patikėtinius.

* Prancūzų policija, prezidento būstinės kieme, šiukšlių dėžėje, rado 7 svarus stiprios sprogstamosios medžiagos. Ar ji ten padėta prieš prezidentą pasikėsinimo tikslais, dar neišaiškinta.

* Paryžiaus priemiesty, viename rūsy, policija rado slaptą ginklų ir sprogstamosios medžiagos sandėlį. Suimta 5 komunistai, kurie paaiškino, kad visus tuos dalykus jie 1945 m. pavogė iš kariuomenės sandėlių.

* Lapkr. 13 d. vakare, Kanados lėktuvas, gabenęs iš Romos grįžtančius kanadiečius maldininkus, užkliuvo Alpėse kalno, netoli Grenoblio ir sudužo. Žuvo 51 keleivis ir 7 žmonės igulos.

DBLS-gos Northamptono skyrius, Coventry Apygarda.

rengia Kariuomenės šventės minėjimą su programa, kurią išpildys Northamptono kolonijos lietuviai.

Minėjimas įvyks lapkričio 25 d., šeštadienį, 17 val. Northampton, Boughton Park, stovyklos salėje. Maloniai kviečiame lietuvių dalyvauti. Į minėjimo vietą iš miesto autobusų stoties važiuoti iš perono Nr. 6. **Skyr. valdyba**

Lietuvių Jūrininkų S-gos skyrius Anglijoje praneša, kad užsimotasis leidinys — metraštis nepasisekė išleisti dėl pinigų stokos.

Nenorėdamas ilgiau delsti atsiskaitymo, prašyčiau gerb. prenumeratorius pranešti savo adresus, įmokėti pinigų grąžinimo reikalui, šiuo adresu: A. Keblys, 97, West Globe Rd., Corby, Northants.

A. Keblys, Liet. Jūr. S-gos Anglijos sk. pirm.

Šešių tautų varietė, kurioj dalyvauja: baltai, vengrai, lenkai ir ukrainiečiai, įvyks: Keighley, Municipal Hall, šeštadienį, lapkr. 18 d., 4 val. p.p. Bilietai po 2/6 ir 4/6 gaunami prie jėimo nuo 2 val. **Leeds'e**, St. Patrick's Parish Hall, (New York Rd.), šeštadienį, lapkr. 25 d. 5 val. p.p. Bilietai po 1/6 ir 4/6 gaunami prie jėimo nuo 3 val. **Po programos — šokiai.**

Boksas — lapkr. 25 d., šeštadienį, 4 val. p.p. Physical Culture Club salėje, 19, Kay's St. off Manchester Road., Bradforde. Po rungtynių, 6,30 val. — šokiai St. Mary's Parish Church Hall, East Parade, Bradforde.

„Trimda“ — latvių sporto klubas

Lietuviai, 27 m. amžiaus, rimtai galvojęs, nori susipažinti su rimta lietuvaitė, iki 27 metų amžiaus. Atsakysiu tik į rimtus laiškus. Rašyti: Lietuviai, 34, Bungalow, Bilsthorpe, Newark, Notts.

Išnuomojami kambariai Lietuvių Namuose, Londone su valgiu. Teirautis DBLS-gos centre, 2, London Mews, London St., W. 2. Telef. AMB 6195, arba Lietuvių Namuose, 43, Holland Park, W. 11 pas p. J. Dėdiną.

Savaitraštį „Keleivis“ iš Amerikos ir knygas galima užsisakyti pas A. Zamžicką, 26, Devonport Rd., W. 12. „Keleivį“ prenumeruoti galima tik metams, kaina 25 šil. ir 1 penas.

Dėl išvykimo į Kanadą skubiai perleidžiamas butas su baldais. Kreiptis: J. Virketis, 56, Eileen House, Cristian St., E. 1. (Prie Oldgate požem. stoties).

Turį žinių apie 1942 m. vokiečių išvežtą į Lenkiją kap. Povilą Boreiškį, prašomi pranešti: Mrs. J. Talajkowska, Hopton Court, Alfrick, nr. Worcester. Ieško žmona.

PAMALDOS

Bradforde — lapkričio 19 d. 12,15 val.
Halifax'e — lapkričio 26 d. 11,30 val.

MĖSOS GAMINIAI

Mėdžioklinė dešra	1 sv. ...	7/-
Jugoslaviška dešra	1'' ...	7/-
Kiaulienos dešra	1'' ...	6/-
Krokuvinė plona dešra	1'' ...	5/6
Lietuviška dešra	1'' ...	5/6
Šviežia, rūkyta dešra	1'' ...	4/6
Australiška, sausa dešra	1'' ...	4/-

Rūkyti lašiniai	1 sv. ...	4/-
Rinktiniai lašiniai	1'' ...	3/9
Paprasti lašiniai	1'' ...	2/9
Lenkiška kiauliena	30 unc. ...	7/6
Lenkiška kiauliena	12 '' ...	3/9
Daniška kiauliena		6/6
Itališka kiauliena		4/6

Rauginti kopūstai „Hart“ 25 litrų statinė (apie 56 svarai) — 38/6 su prisiuntimu. Rauginti agurkai 5 litrų dėžė — 8/6, su prisiuntimu. Aguonos 1 sv. 2/6 (be prisiuntimo), kiti dalykai — pagal kainaraščius.

J. RICHARDS (Butchers) Ltd.

91-93, CHARTERHOUSE STREET, LONDON, E.C.1.

TELEFONAI: Valdybos — CLE 5877, siuntinių skyriaus — BER 3281.

„BRITANIJOS LIETUVIS“ savaitinis laikraštis. Redaktorius — K. Obolėnas, leidžia — D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba, 2, London Mews, London St., London, W.2. REDAKCIJA raštus taisyti bei trumpinti savo nuožiūra. Nesinaudojami rankraščiai nesaugomi ir negrąžinami, jei nepridėtas pašto ženklas. ADMINISTRACIJA: prenumeratoras kaina: D. Britanijoje — metams 32 šilingai, pusei metų — 17 1/2 šilingų, metu ketvirčiui — 9 šilingai. Užsieny: metams — 5 USA doleriai. SKELBIMAI: Spaudos eilutė arba jos vieta — 1 šilingas. ADRESO PAKEITIMAS 1 šilingas. REDAKC. IR ADMIN. TELEF. AMB 6195.

Printed by: M. Caplin & Co. Press Ltd. 15 Dunheved Road North, Thornton Heath, Surrey. Tel. THO 2727

SPORTAS

„VILNIUS“ NUGALĖJO LEEDS'O UNIVERSITETĄ

D. Britanijos Krepšinio Sąjungos East of West Ridingo skyriui tarpininkaujant, D. caster'io Švietimo Komitetas spalio 2 d. suigė parodomąsias krepšinio rungtynes 4151 visuomenei.

Puiki reklama rungtynių pažiūrėti sutraukė apie 400 žiūrovų: daugiausia jaunimo. Paminėtina, kad Doncaster'io anglų krepšininkai yra vidutinio pajėgumo, dažnai rungtyniauja dėl to ir krepšinis žiūrovams jau pažįstamas.

Šios rungtynės žiūrovų neapvyklė. Abų varžovai pademonstravo puikų sveidinio valdymą gražias kombinacijas, kurias dažniausiai vainikuoją puikūs metimai.

Beveik visą pirmą puslaikį, amerikiečių internacionalo vedamas, Leeds'o universitetas smarkiai spaudė „Vilniečius“ ir vedė žaidimą. Atrodo, kad pralaimėjimas jau neišvengiamas, bet „Vilniečiai“ apie tai net negalvojo. Antrajam puslaikiui išiliepsnojo toks tempas, jog publikos ovacijos nenuitilo, mažas taškų skirtumas išnyko per keletą minučių ir iki kėlinio galo šeimininkavo „Vilnius“, laimėdamas net 42:30 (14:18). Džiugu pabrėžti, kad „Vilnius“ žiūrovų tarpe turėjo nemažą simpatijų, gerai suprantančių Vilniaus ir lietuvių savokas.

„Vilniui“ taškų pelnė: Narbutas 15, Dambrauskas 12, Slėnys 5, Čiakas 1, Navickas 1, Aleknavičius 6 ir Vilutis 2.

Reiktų pridurti, kad „Vilnius“ prieš tris savaites namuose (Halifakse) draugiškose rungtynėse, jau buvo įveikęs Leeds'o universitetą 47:34. Tai rodo, kad pastarasis laimėjimas neatsitiktinas, o kartu ir daug žadą Anglijos pirmenybėms prasidedant.

Šiaurys

ANTRAS „KOVO“ LAIMĖJIMAS

Antrose Anglijos pirmenybių rungtynėse „KOVAS“ susitiko su Manchesterio Universitetu. Ir šiose rungtynėse koviečiai nesusilaukė didesnio pasipriešinimo, ir lengvai laimėjo, rezultatu: 67:12; (34:4). Ypatingai gerai sužaidė „Kovo“ centras Stabačinskas. „Kovui“ taškus „sukrovė“: Stabačinskas 28; Butkus 24; Balėša 11; Steponavičius 4. Sekančiose rungtynėse, kurios įvyks, lapkričio 18 d. 4 val. p.p. YMCA'os salėje, „Kovas“ susitiks su lenkų rinktine.

V. Steponavičius

SPORTININKAMS

Ryšium su numatoma suruošti Tarpt. Sporto šventė, kviečiami visi lietuviai sportininkai, nepriklausą jokiai liet. sporto klubui, registruotis Sp. Sąjos vadovybėje. Ypatingai kreipiamas dėmesys į lengvaatletus. Registruotis prašoma iki š.m. gruodžio 1 d. ir suteikti šias žinias: pavardė ir vardas, gimimo data, gyv. vieta, kultivuojamos sporto šakos, pasiekti laimėjimai, ar dabar aktyviai dalyvauja sportiniame gyvenime ir kur.

Lietuviai šachmatininkai, norį dalyvauti 1950 m. Anglijos lietuvių šachmatų pirmenybėse, registruojasi iki gruodžio 1 d.

Visas žinias siųsti: J. Bružinskas, 18, Charlesworth Grove, Pellon, Halifax. **Sąjos vadovybė**

NAUJA SPORTO SĄJOS VADOVYBĖ

Pirmininkas — A. Vilutis, vicepirm. — A. Baliukonis ir S. Navickas, sekretorius — J. Bružinskas ir išdininkas — V. Stabačinskas.

ŠACHMATAI

UŽDAVINIO NR. 14 SPRENDIMAS

1. R. a l...
Teisingai išsprendė: St. Ramanauskas, A. Litvaitis, Jonas Belevičius.

UŽDAVINIO NR. 15 SPRENDIMAS

1. A. a l. Ž. b 7. 2. V. b 8...
1. — Ž h 7. 2. V. h 8...
1. — Ž d(f) e 6. 2. V. b 8 (h 8)
Teisingai išsprendė: St. Ramanauskas.

Dieną, kuria mes nepasisaviname nors vienos geros ir aukštos minties, turėtume laikyti pralūsusia, nes kiekviena diena yra mūsų gyvenimo knygos lapas. — O. S. Marden

LIETUVIŠKAS MAISTAS IŠ LIETUVIŠKOS KRAUTUVĖS

Seniausia Londono lietuvių parduotuvė siūlo:

Lenkiška dešra		1 sv. 7/-
Olandiškas sūris		1 sv. 3/2
Airiška salami		1 sv. 5/-
Arbatinė dešra dėžutėse		1 sv. 2/-
Rūkyti lašiniai		1 sv. 3/9
Kiaulienos dešros		1 sv. 5/-
Lenkiška kiauliena		12 unc. 4/-
Raug. kopūstų dėžė		20 unc. 1/10
Sosiskos dėžutėse		19 unc. 3/6

Už siuntinio įpakavimą ir persiuntimą iki 14 svarų svorio pridėti 1/6.

J. LIUDŽIUS, 421, HACKNEY RD., LONDON, E.2. Telef. SHoreditch 8734.

Galima gauti įvairių maisto dalykų. Reikalaukite kainaraščių arba nurodykite dalykus, kurių pageidaujate.

AMERIKONISKOS ANTKLODĖS

atnaujintos ir dezinfekuotos, visai geros

28/6

persiuntimas kiekv. antklodės 1/6.

FREGATA

(MERCHANTS) LTD.

11, Greek Street, London, W. 1.